

שרת הפנים
Minister of Interior

כ"ג בחשוון תשפ"ג
17 בנובמבר 2022
0600-1082-2022-0006881

הנדון: החלטה בבקשת המקלט של

1. לאחר שעברתי בעיון על בקשת המקלט, החלטתי לדחות את בקשתה של

2. כידוע, המחוקק קבע בסעיף 9(ב) לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, כי לא חלה עלי כל חובת הנמקה בעניין זה. יתירה מכך, על אף שלשר הפנים שיקול דעת רחב לעניין מתן מעמד לשוהים כדין, המחוקק ציווה בחוק הכניסה לישראל כי יש להרחיק שוהים שלא כדין בהקדם האפשרי וכי מי שהוצא צו הרחקה בעניינו- חייב לצאת מישראל.

3. גם אם אצא מנקודת הנחה כי הוראות אלו אינן שוללת לחלוטין את סמכות שר הפנים להעניק מעמד לשוהים שלא כדין, והדבר כלל איננו פשוט או מובן מאליו, הרי שגם אילו המחוקק לא היה מעניק פטור מחובת הנמקה, נדמה כי שר הפנים היה נדרש לנימוק מבוסס על מנת להצדיק סטייה מהוראות אלו ולא לחפז, כמו במקרה שלפני.

4. למרות האמור, מכיוון שבקשת מקלט זו מעלה שאלות מהותיות בעיניי, החלטתי לפרט לפני משורת הדין והרבה למעלה מהצורך את העקרונות והשיקולים שעמדו לנגד עיניי בהכרעה זו. אפתח בעקרונות הכלליים הרלוונטיים ולאחר מכן אעבור מהכלל אל נסיבות הבקשה הפרטנית.

השתייכות לקיבוץ חברתי מסוים:

5. כידוע, מין לא נכלל בחמשת העילות המנויות בהגדרות הפליט בסעיף א(2) לאמנה בדבר מעמדם של פליטים משנת 1951. יש הטוענים כי מדובר בלקונה בלבד שיש לתקן בעזרת פרשנות מרחיבה, אך אני מטילה ספק רב בדבר. האמנה מעולם לא גועדה לתת פתרון הרמטי לכל הסכנות והמצוקות בעולם, גם אם דוגמאות לסכנות שכאלו בוודאי עמדו לנגד עיניי מנסחיה.

שרת הפנים
Minister of Interior

6. כך לדוגמא, מגפות, אסונות טבע או רעב, על אף שיכולים לייצר סכנה מוחשית ביותר, אינם חוסים תחת סעיפי האמנה. ברור אם כן כי מנסחי האמנה היו מודעים לסכנות נוספות מעבר לרשימה הסגורה של חמשת העילות וקיבלו החלטה מודעת להחריג אותם. מכאן שאין בסיס לניסיונות להרחיב את תחולת האמנה באופן בלי מוגבל על כל סוגי המצוקות הקיימות, בטענה כי זו נוסחה על רקע נסיבות.
7. היסטוריות אנכרוניסטיות.¹ יתירה מכך, אני בספק רב אם מנסחי האמנה כיוונו לסיטואציה דיסטופית קיצונית שבה במדינה מסוימת, או קבוצת מדינות, ירדפו מין או מגדר שלם. בכל מקרה, כפי שאפרט בהמשך, ברור שזהו איננו המצב בענייננו.
8. חשוב להדגיש כי ההבחנה בין סוגי סכנות ואף בין עילות רדיפה שונות איננה רק כמותית במהותה, כיוון שהאמנה מעולם לא הטילה מגבלה על מספר האנשים שיוכרו כפליטים, מטבע הדברים. מדובר בשאלה של קשר רציונלי העומד בבסיס האמנה, שכן נדרשת התאמה בין האמצעי למטרה.
9. בהתאם לרציונל זה, סכנות כגון רעב או אסונות טבע, ואפילו רדיפה על רקע פלילי או חברתי, צריכות לקבל מענה במסגרת מדינת המוצא. ייתכן ומדינות מסוימות אינן מצליחות לתת מענה הולם לאזרחיהן עבור צרות כאלו, אך במקרים כאלו, דרך הפעולה הרצויה והמתבקש הוא בעזרת סיוע בינלאומי תומכי או אחר לרשויות באותה מדינה, ולא בדמות קליטה המונית של אזרחיה במדינות אחרות.
10. בניגוד לאסונות טבע לדוגמא, האמנה נועדה לתת פתרון ייחודי לאותם אנשים שאינם יכולים לקבל כל מענה אחר במסגרת מדינת מוצאם כיוון שיש להם חשש מבוסס כי ירדפו. לרוב מדובר ברדיפה בידי המדינה עצמה ו/או ארגונים מטעמה, או לפחות כאשר המדינה איננה מוכנה או מעוניינת להעניק הגנה מרדיפה שכזו. במקרים כאלו אין כל פתרון אחר למעט מתן מקלט במדינה אחרת.
11. עקרון זה עולה גם מתנאי הסף השלישי לעמידה בהגדרה של פליט על פי האמנה, והוא כי הפליט לא מסוגל "להיזקק" להגנת ארצו (To Avail himself). דהיינו, עליו להוכיח כי הוא מיצה את האפשרות לקבל סעד מידי המדינה שלו, לפני שהוא מבקש כי מדינה אחרת תעניק לו מקלט מדיני.

¹ טלי קריצמן-אמיר, ענת בן דור ונורית וורגפס, "בין ניטרליות להזנחה: מבקשות מקלט ופליטות בישראל", משפט וממשל טו.

שרת הפנים

Minister of Interior

12. על אף כל האמור, כפי שכבר נקבע על ידי בית המשפט העליון בבר"ם 5040/18, מקובל עליי כי בנסיבות המתאימות, החשש ממילת נשים אכן יכול לעלות לכדי רדיפה בהתאם לאמנה, כחלק מ-"קייבוץ תברתי מסוים", לדוגמא. עם זאת, חשוב להדגיש ולזכור כי הכרה שכזו היא מעשה של פרשנות ולא דרישה מחויבת המציאות על פי האמנה.² פרשנות שכזו חייבת להיעשות בהתאם להוראות החוק, עם כל הזהירות הנדרשת ומתוך התחשבות בכל השיקולים הרלוונטיים, כפי שאפרט בהמשך.

חשש מבוסס לרדיפה:

13. כאמור, בהתאם לרציונל שעומד בבסיס האמנה, על פי סעיף א(2) לאמנה על מבקש המקלט להוכיח "חשש מבוסס מרדיפה". זאת בניגוד לסכנות כגון אסונות טבע לדוגמא, שם אין גורם רדיפה. עולה מכאן השאלה, מה עולה לכדי רדיפה שכזו.

14. בדומה לשאלת העילות, מדובר גם כאן בעניין הנתון לפרשנות, וזו יכולה להיות רחבה או מצמצמת. לא נעלם מעיניי כי יש המבקשים, בארץ ובעולם, לצקת פרשנות מרחיבה ביותר שיש בה כדי להכיר במנעד רחב וכמעט בלתי מוגבל של קשיים, מצוקות, וסבל שהם מנת חלקם של אנשים במדינות מתפתחות.

15. על אף שבעשורים האחרונים ניכרת מגמה להרחיב את תחולת האמנה, בשנים האחרונות החלו מדינות רבות לנוע חזרה לכוונה המקורית ומצמצמת יותר של האמנה. בכל מקרה, ברור כי אין מדינה ריבונית שהתכוונה להסכים או תסכים כיום לאמץ פרשנות רחבה שיש בה כדי לפתוח את שעריה למספר בלתי מוגבל של אנשים בגין כל סוג של מצוקה שקיימת במדינותיהם. כפי שציין בצדק רב כבי' נשיא בית המשפט לשעבר גרוניס- "זכויות אדם אינן מתכון להתאבדות לאומית".

16. גם בנקודה זו חשוב להדגיש כי כלל אין זה הכרחי כי המשמעות של אימוץ פרשנות רחבה תביא לתוצאה שכזו בטווח המיידי או שמדובר בשאלה תאורטית בלבד, בשלב זה. כאמור, האמנה איננה עוסקת במספרים ועל כן מדובר במבחן של הגיון בריא העומד בבסיס המוסרי ומשפטי שלה.

² שם.

שרת הפנים
Minister of Interior

17. גישה רחבה עד בלי די מנוגדת לא פעם גם להגיון הבסיסי ביותר, במיוחד כאשר מדובר בטענת רדיפה על רקע תרבותי או דתי וגורמי הרדיפה הם בני משפחה או קהילה. כך לדוגמא, בעניין מילת נשים, לא פעם מתן מקלט בהיקף נרחב כלל איננו מביא לבלימת התופעה, אלא רק מעבר שלו לשטח המדינה הקולטת, שכן כידוע וכפי שאף צוין על ידי בית המשפט העליון, קהילות מהגרים ממשיכות לבצע את חמנהג על בנותיהן גם במדינות המערביות הליברליות ביותר.
18. בהקשר הזה חשוב להזכיר כי מדינת ישראל אמנם אשררה את האמנה, אך הכנסת דחתה שוב ושוב יוזמות להסדיר אותה בתקיקה, ולכן ברור כי המחוקק מעולם לא כיוון דעתו לאמץ או לאפשר לשר הפנים לאמץ פרשנות רחבה וחסרת הגיון לאמנה.
19. דברים אלו נכונים כאשר מדובר בשוהים בישראל כדין או בזרים המבקשים להיכנס כדין לישראל. כאשר מדובר בשוהים שלא כדין, הרי שהמחוקק התווה במפורש את שיקול הדעת של שר הפנים והורה כי יש להרחיק שוהים שלא כדין בהקדם האפשרי. המחוקק אף נתן את הדעת למקרים שבהם לא ניתן להרחיק באופן מידי, והחשש להפרה של עקרון אי ההתזרה בהחלט מהווה נסיבה שיכולה לעכב הרחקה שכזו. מכאן שגם במקרים כאלו לא אלמן ישראל והמחוקק קבע רישיון ישיבה זמני מכוח סעיף 2(א)(5) לחוק, עד שיתאפשר לבצע את הוראות החוק.
20. גם אם אאמץ את העמדה כי שר הפנים מוסמך לתרוג מההוראות הכלליות של החוק על בסיס פרטני בלבד, במקרים שבהם יהיה זה בלתי סביר באופן קיצוני ליישם אותם, הרי ברור מעל לכל ספק כי המחוקק לא התיר לאמץ פרשנויות רחבות ומרחיקות לכת לאמנת הפליטים בכלל, ובעניין שוהים שלא כדין בפרט. להפך, לאור הוראות החוק, אני מחויבת לאמץ את הפרשנות האפשרית המצמצמת ביותר.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

21. אימוץ פרשנות שמרנית של האמנה מחויבת גם בהתאם למבחן הבסיסי ביותר של מדתיות, שכן מדובר

באיזון שצריך להיעשות אל מול האינטרסים החשובים ביותר של מדינה ריבונית. כפי שכתבה בצדק

שופטת בית המשפט העליון לשעבר פרוקצ'יה בבג"ץ 10533/04 איל ויס נגד שר הפנים:

"הפעלת הסמכות בענייני מעמד היא בעלת משמעות רבה הן מבחינת הפרט והן מבחינת החברה בכללה. דיני המעמד, ובפרט האזרחות, הם מדיני התשתית של המדינה; הם קובעים את "מפתחות" הכניסה והשיבה בארץ, ואת מכלול הזכויות הכרוכות בכך, המקרינים במישורין על חיי הפרט ועל המרקם החברתי כולו (בג"ץ 2597/99 טושביים נ' שר הפנים, פ"ד נח(5) 412, 427-426, 431-430 (2004); בג"ץ 3648/97 סטמקה נ' שר הפנים, פ"ד נג(2) 728, 751-752 (1999) (להלן: ענין סטמקה)). דינים אלה קשורים בטבורם לקביעת זהותה של המדינה: "התשובה לשאלה מי יכול להצטרף למדינה, קובעת במידה רבה את זהותה של המדינה ואת פניה, שהרי פני המדינה כפני תושביה" (בג"ץ 1031/93 פסרו (גולדשטיין) נ' שר הפנים, פ"ד מט(4) 661, 705 (1995)). מחשיבות ערך המעמד בישראל מבחינת הפרט והמדינה נובע האינטרס הציבורי שלא יוענקו אזרחות או רישיון ישיבת קבע אלא למי שעומד באמות-המידה שנקבעו לכך בדיון. אינטרס ציבורי זה הוא ללא ספק שיקול רלוונטי לצורך הפעלת סמכותו של המשיב".

22. אמנם, לא עסקינן כאן בישיבת קבע, לחפך, מדובר במעמד ארעי בחגדרה ולדידי קיימת חשיבות

מכרעת, הן לטובת מטרת האמנה והן לאור האינטרס הריבוני, כי מעמד זה יישאר זמני. עם זאת, לא

ניתן לטמון את הראש בחול ולהתעלם מפוטנציאל ההשתקעות שטמון במתן מעמד בנה לאורך זמן

ובכל מקרה, מעמד זה מעניק כמעט את כל "מכלול הזכויות" של ישיבת קבע.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

23. בהתאם לאינטרס הריבוני היסודי, ובהמשך להוראת המחוקק בחוק הכניסת לישראל, ברור כי ניתן להצדיק פגיעה באינטרס זה רק כאשר האינטרס המוגן שכנגד הוא כבד משקל ביותר, דהיינו פגיעה פוטנציאלית חמורה מאוד במבקש מקלט כגון סכנת חיים או גופנית חמורה, ולא כל קושי, מצוקה או אפילו סבל, גם אם הוא מצער.
24. יתירה מכך, מעבר לחובתי הכללית לאמץ פרשנות שמרנית לאמנה בעניין שוהים שלא כדין, הרי שבסוגיית מילת נשים ישנם שיקולים ייחודיים וכבדי משקל נוספים שצריכים לעמוד לנגד עיניי.
25. כידוע, מרבית אזרחי מדינת ישראל נוהגים למול את בניהם. מרביתה המוחלט של האוכלוסייה היהודית נוהגת לבצע את מצוות "ברית המילה", שזוכה לחשיבות רבה במיוחד אף בקרב אוכלוסיית שאינן דתיות בהגדרה. בנוסף, גם רבים מאזרחי ישראל המוסלמים, דרוזים ולעתים אף נוצרים, מבצעים מילה לבנים בגילאים שונים. לא מן הנמנע שזו הסיבה שהמחוקק מעולם לא מצא לנכון לאסור גם על ביצוע מילת נשים בספר החוקים, על אף שתופעות כאלו היו קיימות בישראל. כך לדוגמא, המנהג היה נפוץ ואולי עדיין קיים בשוליים בקרב הפזורה הבדואית, ובעבר היה נהוג בקרב יהודים יוצאי אתיופיה.
26. מכאן שלא יעלה על הדעת כי מדינת ישראל תפגע באינטרס הריבוני שלה ותעניק מקלט מדיני בגין רדיפה נטענת הדומה או קרובה במהותה למנהג נפוץ בקרב אזרחיה שלה. לא רק שהדבר יהיה מנוגד להגיון ולא מדתי, אלא שהוא סותר גם את עקרון השוויון בפני החוק, שכן התוצאה תהיה שהמדינה תאפשר ביצוע מנהג מסוים על בנים (וטוב שכך) ועוד אזרחיה שלה, בזמן שהיא מעניקה הגנה מפני פגיעה דומה לבנות, שאף אינן אזרחיה או אפילו שוהים בה שלא כדין. מדיניות שכזו תהיה בגדר אבסורד מוחלט.
27. בנקודה זו חשוב להדגיש כי אין בכוונתי לייצר חלילה השוואה בין מצוות ברית המילה למנהג המגונה בעיניי של מילת ילדות. כמו כן, בעוד שצריך לנקוט בזהירות כאשר מבקרים מנהגים ואמונות של תרבויות אחרות, וכפי שאפרט בהמשך מדינתנו של העם היהודי צריכה לנקוט במשנה זהירות בעניין מיוחד זה, אינני מעלה בדעתי לנקוט בעמדה של רלטיביזם תרבותי ומוסרי מוחלט. בהתאם לכך, כפי שכבר ציינתי, ישנן נסיבות שבהן מילת נשים יכולה להיחשב כרדיפה. עם זאת, גם אם אין דמיון מלא בין המנהגים, נדרש בסיס עובדתי מוצק וכן שההבדלים בין המנהגים יהיו משמעותיים וכבדי משקל על מנת להצדיק מדיניות של איפה ואיפה שכזו.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

28. הטענה הנפוצה ביותר המבקשת להצדיק את ההבדלה בין המנהג של מילת בנים למילת נשים הוא שמילת נשים עושה נזק פיזי בלתי הפיך, בין היתר לתפקוד המיני של נשים, בעוד שברית מילה לא. לאבחנה דיכוטומית וגורפת שכזו אין הצדקה עובדתית ונדחיתה לא פעם, בין היתר גם בחוות דעת מקצועית שיצא מטעם ארגון הרפואה הממלכתי של הולנד:³

One of the most frequently used arguments for treating the "two interventions differently is that FGM leads to the impairment of sexual function in the woman; supposedly, NTC has no such impact on the man. However, FGM takes many forms. There is the most severe form, infibulation, in which the inner and outer labia are stitched together and the clitoris is removed. However, there are also much milder forms of FGM, "in which only the foreskin of the clitoris is removed

29. כידוע, ארגון הבריאות העולמי מחלק את המנהג של מילת נשים לארבע קטגוריות שונות, הממוספרות מאחד עד ארבע, כאשר קיימים הבדלים משמעותיים מאוד בין סוגי ההליכים השונים ודרגות הפגיעה שלהם.⁴ אין תולק על כך כי חלק מההליכים המקוטלגים תחת הקטגוריה של סוג 2, הכולל חיתוך עמוק של איבר המין, כמו גם סוג 3, המפורסם ובו בזמן גם הנדיר ביותר שכולל תפירה של האיבר, מהווים פגיעה חמורה בילדות ונשים.

30. עם זאת, קיימים סוגים אחרים שהם גם נפוצים מאוד וגם קלים משמעותית. כך לדוגמא, סוג 1 דומה מאוד באופיו ומהותו למילת בנים, שכן הוא כולל חיתוך של חלק חיצוני ושטחי בלבד של האיבר, ובסוג 4 נכללים כל סוגי ההליכים האחרים שאף קלים הרבה יותר מברית מילה, כגון, דיקור או גירוד בלבד.

³<https://www.knmg.nl/download/non-therapeutic-circumcision-of-male-minors-knmg-viewpoint.htm>
⁴<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation>

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

31. על אף ההבדלים המשמעותיים בין הסוגים השונים של מילת נשים, וקיומם של כאלו שדומים או אף קלים יותר ממילת בנים, תוות הדעת ההולנדית מאמצת את עמדת ארגון הבריאות העולמי, שרואה ב"כל הסוגים מזיקים ומהווים פגיעה בזכויות אדם של בנות". בהתאם לכך וכמסקנה לוגית מתבקשת, תוות הדעת ממליצה כי יש לפעול למיגור שני המנהגים באופן שווה, גם אם יש לעשות זאת באופן מתון ומדורג יותר בעניין מילת בנים, מסיבות מעשיות וטקטיות ומחשש להתנגדות ציבורית על רקע דתי.
32. מסקנה זו של ארגון הרפואה ההולנדי, שאיננה נדירה כלל וכלל ובעצם נפוצה מאוד, מעלה שיקול כבד משקל נוסף שעליי להעמיד לנגד עיניי בתור שרה בממשלת ישראל. כידוע, סעיף 6(א) לחוק יסוד הלאום קובע כי "המדינה תשקוד על הבטחת שלומם של בני העם היהודי". סעיף 6(3) לחוק מצווה כי "המדינה תפעל לשימור המורשת התרבותית, החיסטורית וחדתית של העם היהודי בקרב יהדות התפוצות".
33. חובות אלו רלוונטיות במיוחד לענייננו כיוון שבשנים האחרונות עלו יוזמות רבות לאסור על ביצוע מצוות ברית המילה בקרב מספר הולך וגדל של מדינות מערביות ולאחריהן באיחוד האירופי, ואף בקרב מוסדות האיחוד האירופי עצמו.
34. יוזמות אלו הגיעו לשיאן עם פסק דין של בית משפט בעיר קלן שבגרמניה משנת 2012 שקבע כי ביצוע ברית מילה על בנים על רקע דתי מנוגד לחוק.⁵ שנה לאחר מכן הוציאה האסיפה הפרלמנטרית של מועצת אירופה הצהרה כנגד ביצוע ברית מילה על בנים. הצהרה זו נענתה בתגובה חריפה מצד מדינת ישראל באמצעות משרד החוץ ונשיא המדינה לשעבר שמעון פרס ז"ל, שפנה במכתב כנגד התחלטה למזכ"ל מועצת אירופה.⁶
35. אמנם, בעקבות התגובה הציבורית הנחרצת, הפרלמנט הגרמני הוציא חוק שמותיר לקיים ברית מילה והאספה הפרלמנטרית של מועצת אירופה הוציאה הודעת הבהרה המסתייגת מההצהרה המקורית, אך היוזמות לאסור על ביצוע ברית מילה לבנים לא נעלמו ולא ירדו מהפרק.

⁵<https://www.reuters.com/article/us-germany-circumcision-idUSBRE85Q19Y20120627>
⁶<https://embassies.gov.il/MFA/PressRoom/2013/Pages/Israel-calls-on-Council-of-Europe-to-rescind-anti-circumcision-resolution-4-Oct-2013.aspx>

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

36. במאי 2021 נדחתה הצעת חוק בדנמרק לאסור על ביצוע הטקס על בנים.⁷ בנובמבר 2020 הושמט ברגע האחרון איסור על ביצוע מילת בנים מחקיקה שאסרה על "מילת נשים" בפינלנד, אך נקבע כי נושא זה ינדון בעתיד.⁸ ב-2018 עלתה יוזמת חקיקה שזכתה לתמיכה נרחבת בפרלמנט של איסלנד, להשמיט את ההתייחסות הפרטנית לילדות בחקיקה מוקדמת יותר שאוסרת על מילת נשים, כך שמילת בנים תיאסר באופן שווה. תיוזמה הוקפאה בעקבות מאבק של ארגונים יהודים ברחבי העולם, אך לא ירדה לחלוטין מהפרק.⁹ בשנת 2017 העלתה מפלגה חברת קואליציה בנורבגיה הצעה לאסור על ביצוע הטקס.¹⁰ בשנת 2019 יוזמה דומה זכתה לתמיכה ממפלגות מימין ומשמאל בשבדיה.¹¹ יוזמות ודו"חות הקוראות לאסור על המנהג עלו מטעם אורגנים ממשלתיים גם במדינות נוספות כגון אוסטרליה, ניו זילנד, סלובניה ועוד.

37. בעוד שחלק מהיוזמות הן פוליטיות באופיין ונועדו ככל הנראה להקשות על קהילות יהודיות או קהילות של מהגרים מוסלמיות לחיות במדינות האיתוד, רבים מהתומכים באיסור על ביצוע מילה לבנים מונעים מאותם שיקולים וטענות שעומדים בבסיס ההתנגדות לביצוע מילת נשים. לטענתם, בשני המנהגים מדובר בפגיעה פיזית בלתי חפיכה באברי מינם של ילדים קטנים שאינם יכולים להתנגד לכך, מסיבות דתיות או תרבותיות. בשני המקרים קיימים סיכונים נלווים, וכן קיימת פגיעה באוטונומיה ובזכויות האדם של בנים.

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/skal-der-indfoeres-en-aldersgraense-paa-18-aar-rituel-drengomskaering-nej-sagde-et-stort>

<https://www.timesofisrael.com/proposal-to-ban-male-circumcision-scrapped-from-finland-bill/>⁸

<https://www.timesofisrael.com/leading-us-house-members-urge-iceland-to-back-down-on-circumcision-ban/>⁹

<https://www.independent.co.uk/news/world/europe/norwegian-ruling-progress-party-ban-circumcision-men-under-16-years-old-vote-annual-conference-europe-a7723746.html>¹⁰

<https://www.thelocal.se/20191002/jews-and-muslims-in-sweden-outraged-over-call-to-ban-male-circumcision>¹¹

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

38. גם טענת האפליה ופגיעה בשוויון בין המינים עולה בהקשר זה לא פעם. הדוגמאות לכך הן רבות, אך ניתן לציין בקצרה יוזמה של ארגון בקנדה בשם Association for Genital Integrity לעתור לבתי המשפט כנגד האיסור הפלילי שחל על מילת נשים בלבד, כיוון שמדובר בפגיעה בזכות של בנים להגנה שווה תחת החוק. גם במקרה הזה, הארגון היהודי "בני ברית" היה ממובילי ההתנגדות לקמפיין, בטענה כי הטלת איסור על ברית מילה תהיה "הרסנית" לקהילה היהודית (והמוסלמית) בקנדה.¹²
39. עוד ביקורת שעולה בהקשר של מילת בנים טוענת כי אין הסבר שיכול להצדיק את השלילה הקטגורית של מילת נשים, בעוד שמתירים מילת הבנים, למעט התנשאות מערבית המבוססת על סטריאוטיפים גזעניים.¹³ לטענת המבקרים, תפיסה זו רואה באוכלוסיות שבחן נהוג לבצע את המנהג ומנהגיהם כפרימיטיביים ועל כן גם נדרשת התערבות בעניינם.
40. בעוד שככלל אינני חסידה של טענות מחסוג הזה, הרי שקשה להשתחרר מהרושם כי התפיסה שרואה בכמעט כל האימהות וקרובות משפחה של ילדות ומתבגרות במדינות אפריקאיות כגורם רדיפה המבקש לפגוע בבנותיהם, ועוד במידה כזו שמצריך כי מדינות מערביות יצילו אותן מידיהן ויכירו בהן כפליטות, אכן בעייתית מאוד, בלשון המעטה.
41. ברור אם כן כי להכרה קטגורית של מדינת ישראל בכל סוגי מילת הנשים כעילה לרדיפה, ללא התייחסות לסוג ההליך או נסיבות הפרטניות, משמעויות שליליות פוטנציאליות מרחיקות לכת עבור קהילות יהודיות הנאבקות על זכותם לשמר את המורשת התרבותית, ההיסטורית והדתית שלהם בתפוצות. החלטה שכזו, מבלי לפחות להבדיל בין הסוגים השונים של מילת נשים, תיתן רוח גבית לקריאות לאסור על מילת בנים, ותקשה על אלו המנסים להגן על העמדה המבקשת להבדיל בין מצוות ברית מילה למילת נשים. הרי לא ניתן להצדיק חיתוך של איבר המין שאף כולל פגיעה עצבית מוגבלת בבנים, כאשר מדינת הלאום של העם היהודי רואה אפילו בהליך של דקירה, גירוד או חיתוך חיצוני בלבד לנשים, כעילה לרדיפה המצדיקה מתן מעמד פליטות.

¹² <http://www.cirp.org/news/nationalpost02-12-01/>

¹³ Current critiques of the WHO policy on female genital mutilation

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

42. מכל הסיבות שתיארתי, ברור כי נדרשת דרך שלישית, הגיונית, מידתית וסבירה. גישה כזו קיימת ואף צוברת תאוצה בשנים האחרונות וניתן למצוא ביטוי לכך בכתבים של מלומדים כגון בריאן ארפ ודברה דלאייט. כך לדוגמא, ארפ טוען כי ישנם סוגי מילת נשים קלים משמעותית אף מהסוג הנפוץ של מילת בנים, בעוד שיש סוגי מילת בנים, גם אם נדירים יחסית כמו בדרום אפריקה או בקרב שבטים אבוריגינים, שקשים בהרבה מהסוג החמור ביותר של מילת נשים. לדבריו, הסיבות לגישה הרווחת המבקשת לאסור על כל סוגי מילת הנשים, בזמן שממשיכים לאפשר את כל סוגי מילת הבנים, נובעים מתפיסה שגויה¹⁴:

"When Westerners speak of "FGM," they are apparently calling to mind primarily "the most severe forms of female genital cutting, done in the least sterile environments, with the most drastic consequences likeliest to follow." When people speak of "male circumcision," by contrast, they appear instead to be thinking of "the least severe forms of male genital cutting, done in the most sterile environments, with the least drastic consequences likeliest to follow." This then leads to the intuitive impression "that 'FGM' and 'male circumcision' are 'totally different' with the first being barbaric and crippling, and the latter being benign or even health-conferring"

¹⁴ Between Moral Relativism and Moral Hypocrisy: Reframing the Debate on "FGM", Brian D. Earp, Kennedy Institute of Ethics Journal, Volume 26, Number 2, June 2016, pp. 105-144 (Article).

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

43. בהתאם לכך ולאור הכשל הלוגי והסתירה המובנת ועמוקה שיש בהבדלה רק על בסיס מין, המלומדת דלאייט מציגה את שלושת הגישות הלוגיות המתבקשות שניתן לאמץ על מנת לגבש מדיניות קוהרנטית

בעניין¹⁵:

“A human rights framework based on gender equity suggests should be applied to both male and that a consistent standard standard female circumcision. A consistent human rights might be manifested in a few different ways. A strongly might rationalize the most extreme relativist perspective variants of both male and female circumcision as cultural practices protected by self-determination norms and meriting strongly universalist perspective tolerance. Conversely, a as might condemn all forms of male and female circumcision practices that violate numerous human rights, including the right to health, and the right not to right to bodily integrity, the might be tortured. Alternatively, the human rights community opt to condemn the most extreme forms of both female and male (infibulation and subincision, respectively) genital mutilation more and to call for tolerance of the less invasive—and widespread—variants of each practice”.

¹⁵ “Framing Male Circumcision as a Human Rights Issue: Contributions to the Debate Over the Universality of Human Rights”. Debra L. DeLaet, Journal of Human Rights: <http://www.tandfonline.com/loi/cjhr20>

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

44. מתיאור מדויק זה עולה מסקנה מתבקשת אחת בלבד. מדינת ישראל כמובן לעולם לא תאסור על ביצוע ברית מילה או תתמוך באיסור שכזה במדינות אחרות שבהן חיים יהודים. מנגד, כפי שכבר ציינת ולאור פסיקת בית המשפט העליון, מובן כי מדינת ישראל גם לא תאמץ גישה של רלטיביזם מוסרי מוחלט שמתעלם גם מסוגי מילת הנשים החמורות ביותר. על כן, אין מנוס מלאמץ גישה המבחינה בין סוגי חליכים שיש בהם פגיעה חמורה, בדגש על סוג 3 ובחלק מהמקרים גם סוג 2, שיכולים לעלות לכדי פגיעה חריפה הנחשבת לרדיפה, לבין הסוגים הקלים יותר, דהיינו סוג 1, חלק מסוג 2 וסוג 4.

45. אדגיש כי אין בעמדה זו כדי להמעיט מעמדתי כי המנהג, על כל סוגיו, מגונה בעיניי, או לטעון כי יש מקום להשוות מבחינה ערכית או נורמטיבית בין מצוות ברית המילה, אפילו לסוגים הקלים יותר של מילת נשים. כמו כן, אין בכך כדי לטעון כי אין בהליכים הקלים יותר כדי לייצר קושי, מצוקה או אפילו פגיעה מסוימת ב"זכויות האדם" של אלו הנאלצות לעבור אותן, כפי שמתאר ארגון הבריאות העולמי. עם זאת, כאמור, ישנם אלו הסבורים כי גם מצוות "ברית מילה" מהווה פגיעה בזכויות האדם של בניס ובכל מקרה, אמנת הפליטים לא נועדה לתת מענה לכל סוג של קושי, ומדינת ישראל איננה מחויבת לקלוט בתחומה אנשים בגין כל סוג של מצוקה.

46. עמדה זו מתיישבת בעיניי לא רק עם רף הפגיעה הנדרש כדי להיחשב רדיפה, אלא גם עם התפיסה המהותית של "רדיפה", הנדרשת על פי האמנה. כפי שציינת, קיים קושי מהותי ביותר בתפיסה הרואה במערכת המקלט של מדינה מערבית ומרוחקת כגורם שאחראי להגן על ילדות מפני "רדיפה" בידי אימהותיהן. אין לעמדה שכזו דמיון למקרים חריגים שבהם גורמי רווחה מתערבים במקרים של הזנחה או התעללות חמורה במשפחה בתוך ישראל, כיוון שמדובר בתופעה הרווחת באחוזים גבוהים מאוד במדינת המוצא שזוכה לתמיכה של חלקים רחבים בחברה שם. נמצא אם כן שגישה כזו רואה בכל בנות סיירה ליאון כנרדפות על ידי אימהותיהן ועמדה רדיקלית שכזו לא אוכל לקבל.

47. על כן, גם מבחינה זו, יש טעם מהותי באבחנה בין הסוגים הקלים יותר, אף שכמובן אינני תומכת בהם, לבין הסוגים המייצרים נזק חמור יותר. זאת כיוון שהאחרונים, בדגש על סוג 3 הנדיר יותר, לא פעם אכן נועדו גם לדכא נשים, ולכן הולמים יותר את ההגדרה של רדיפה (גם אם ייתכן ויש מקרים שבהן נשים מבצעות גם סוגים כאלו על בנותיהן, ללא כוונה מפורשת שכזו).

"אינו יכול או אינו מוכן, בשל חשש זה, להיזקק להגנת מדינתו":

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

48. בנוסף לשאלת רף הרדיפה, יש חשיבות לתת את הדעת גם לרף ההגנה, או יותר נכון העדר הגנה במדינת המוצא. גם כאן ובהתאם לקו המנחה את האמנה כולה, מדובר בעיקר בשאלה של הקשר רצינוני ולא רק במידת סכנה אובייקטיבית. ניתן ללמוד זאת משתי בחינות. ראשית, כאמור, האמנה מחריגה במפורש סכנות שבהן אין רדיפה, כגון אסונות טבע, גם אם אלו יכולות להיות במדרג הגבוה ביותר כולל סכנות חיים. דהיינו, השאלה איננה רק כמה מסוכן, אלא על מי מוטלת "האחריות" להעניק הגנה. ברירת המחדל היא כי מדינת המוצא היא זו שנושאת באחריות להעניק הגנה, גם אם זו רחוקה מלהיות מושלמת, ורק אם היא זו הרודפת את מבקש המקלט או שאיננה חפצה למנוע את הרדיפה, הוא יכול לבקש מקלט במדינה אחרת.

49. הסימן המובהק הנוסף לכך מופיע בנוסח האמנה שקובעת כתנאי סף, כי פליט הוא רק מי ש"איננו יכול להיזקק" להגנת ארצו (to avail himself). זו נקודה חשובה במיוחד כיוון שאין זה מספק להוכיח כי נשקפה למבקש סכנה בארצו, אלא שעליו להראות כי הוא מיצה באופן יזום את כל האפשרויות להיזקק להגנתה לפני שהוא מבקש הגנה בינלאומית. דרישה זו עומדת גם בבסיס עקרון ה"מעבר הפנימי" כפי שמתואר על ידי בית הלורדים בעניין Januzi¹⁶. הלורד בינגהם מביא שם פסק דין מבית משפט בקנדה המבהיר את העקרון של דרישה זו:

"If there is a safe haven for claimants in their own country, where they would be free of persecution, they are expected to avail themselves of it unless they can show that it is objectively unreasonable for them to do so".

50. דהיינו, אין ציפייה כי המדינה תייצר מידת בטחון כללי שתעניק הגנה פסיבית מושלמת לתושביה, אלא שעליהם להיזקק להגנתה באופן אקטיבי. הדבר רלוונטי גם לענייננו, כיוון שמדרישה זו באמנה אנו למדים כי מדובר בתנאי כפול. בראש ובראשונה נדרש שהוא יתנגד לאותה רדיפה. באם הוא מתנגד, נשאלת השאלה באם הוא יכול לזכות להגנה מפני סכנה באם יזקק להגנת ארצו.

¹⁶ UK - House of Lords, 15 February 2006, Januzi v Secretary of State for the Home Department & Ors [2006] UKHL 5

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

51. דרישה זו מתבקשת והגיונית ביתר שאת דווקא באלימות על רקע תרבותי, כגון מילת נשים. במדינות רבות במערב, כמו גם בישראל, קיימים מגזרים סגורים בהם המדינה מתקשה או איננה מצליחה למנוע תופעות מסוימות אותן היא מבקשת לאסור. מדוע אם כן מדינות אלו ייחשבו בטוחות, בניגוד לחלק ממדינות המוצא של מהגרים? התשובה טמונה בכך שבעוד וייתכן שהמדינה לא תצליח למנוע או להעניק הגנה באופן יזום לחברי אותם קהילות, באם חבריה יתנגדו לכך, הם יכולים להזקק להגנתם.
52. אם ניקח את המצב בישראל, המדינה כלל איננה מתיימרת לאסור בחוק על מילת נשים, איננה פועלת באופן יזום למנוע תופעה זו ואף לא עשתה זאת גם כאשר זו הייתה נפוצה בקרב הפזורה בנגב בעבר הלא רחוק. בכל זאת, ישראל נחשבת למדינה בטוחה שיש לדון אם לתת בשטחה מקלט, זאת כיוון שגם בלי איסור יזום מטעמה, מי שבתרה להתנגד למנהג ולחזיק להגנתה, יזכה לכך.
53. קיומו של איסור פלילי לא יכול להיות מדד לכשעצמו, כפי שקבע בית המשפט העליון. מנגד, גם מידת האכיפה כנגד התופעה איננה יכולה להוות מדד לכשעצמה. כך לדוגמא, בממלכה המאוחדת, על פי הערכות רשמיות כ- 6,000 ילדות של מהגרים עוברות את ההליך בכל שנה. על אף שהמנהג אסור בחוק משנת 1985, ההרשעה הראשונה והיחידה עד כה התקבלה רק בשנת 2019¹⁷
54. על פי מדד האכיפה האפקטיבית, ניתן היה לטעון כי הממלכה המאוחדת איננה מדינה בטוחה. ברור כי זו טענה שאיננה מתקבלת על הדעת. גם הממלכה המאוחדת איננה נבחנת במידת האכיפה בפועל וגם לא בהצלחתה למנוע באופן יזום את קיומו של המנהג בקרב ריכוזי מהגרים, שני מדדים שהיא נכשלת בהם באופן קולוסאלי. המבחן הוא באם אישה המתנגדת לעבור את החליץ, אשר תבקש להיזקק להגנת המדינה, תזכה להגנה במידה כזו שתאפשר לה לסרב. במדד הזה, הממלכה המאוחדת נחשבת למדינה שאכן ניתן להיזקק להגנתה.

¹⁷ United Kingdom: First Successful Prosecution for Female Genital Mutilation. 2019. Web Page.
<https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2019-07-31/united-kingdom-first-successful-prosecution-for-female-genital-mutilation/>.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

55. לסיום עניין זה אדגיש כי גם כאשר אדם נזקק להגנת ארצו, הגנה זו איננה נדרשת להיות הרמטית שכן אין אף מדינה המסוגלת להעניק הגנה שכזו. לצערנו קיימים מקרים לא מועטים, כולל בישראל, בהם אזרחים פונים למשטרה ואינם תמיד זוכים להגנה בפועל, כגון נשים נפגעות אלימות במשפחה, לדוגמא. יתירה מכך, יש לנהוג בזהירות בטרם קביעה כי מדינה מסוימת איננה מעניקה "הגנה אפקטיבית", שכן הגנה שכזו היא יחסית בהגדרה. ברור כי מדינות מערביות לרוב מסוגלות להעניק הגנה טובה יותר לאזרחיהן ממדינות מתפתחות. עם זאת, האמנה מעולם לא נועדה לזכות בהגנה בינלאומית בגין פער זה, בדיוק כשם שפערים אחרים כגון תוחלת חיים, על אף שיכולים להיות משמעותיים ביותר, אינן עילה לפליטות. דהיינו, גם בעניין זה, בעוד שאכן ייתכנו מצבים בהם ניתן לקבוע כי לא קיימת הגנה אפקטיבית, מדובר בשאלה עקרונית לא פחות ואולי אף יותר מאשר כמותית.

56. לא נעלם מעיניי כי בעניין מילת נשים, המבוצע בעיקר על ילדות קטינות שנמצאות בחזקת הוריהן, אין במרבית המקרים אפשרות לנפגעות עצמן להיזקק להגנת מדינת המוצא. אם כן, במקרים כאלו המבחן הוא לרוב האם ההורים יכולים להתנגד לביצוע המהלך על בתם ולהיזקק להגנת ארצם. אמנם, בחלק גדול מהמקרים ההורים עצמם תומכים בביצוע הפעולה והקטינות נמצאות חסרות אוניס. אך גם במציאות מצערת שכזו אין כדי לשנות את השאלה העקרונית, כיוון שברור כי במרבית המוחלט של המקרים, עם כל הצער, קטינות הנמצאות לחלוטין בחזקת הוריהן ואינן יכולות להיזקק להגנת ארצן, לא יוכלו מקל וחומר להיזקק להגנת מדינה אחרת הנמצאת אלפי קילומטרים משם. מובן כי באותם מקרים שאותן קטינות אכן יצליחו להגיע למדינת מקלט, ללא הורים שמהווים גורם הרדיפה, בחלט ייתכן והן יהיו זכאיות למעמד פליטות.

57. בחתאם לכל האמור, לא ניתן להסתמך רק על שיעור הנשים שעברו את ההליך במדינה מסוימת על מנת לקבוע באם קיימת שם הגנה אפקטיבית, שכן נתון זה יכול להיות מושפע במידה רבה מכך שאפילו הנשים שעוברות את ההליך תומכות בו, וזה אכן המצב במידה רבה בסיירה ליאון, כפי שאפרט בהמשך. ברור לכל כי מי שתומכת בהליך איננה יכולה לטעון כי מתקיים לה "חשש מבוסס לרדיפה". כמו כן, גם אחווי הכרה כלליים בהינתן שמרבית הנשים תומכות בהליך, איננו יכול לבסס טענת רדיפה גורפת באופן אוטומטי.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

58. רק לשם המחשה, מבלי להשוות ועם כל ההבדלות והסייגים הנדרשים, במדינת ישראל אין כל איסור על מילת בנים ואין כל אכיפה כנגדה. כמו כן, ניתן לטעון כי קיים לחץ חברתי לקיים את המצווה. יתירה מכך, אדם המתנגד לביצוע המנהג שיזדמן לאירוע ברית מילה וילך להגיש תלונה במשטרה נגד הורי הרך הנימול, לא יזכה לכל התייחסות מצד גורמי האכיפה. האם ניתן להסיק מכך כי לאותו אדם יש חשש מבוסס שהוא יירדף או שיכפו עליו לעבור את ההליך או לבצע אותו על בנו בניגוד לרצונו? על אף שהוא מהווה מיעוט שולי ביותר בחברה, התשובה לכך במקרה של ישראל היא כמובן שלילית.

59. מכל האמור עולה כי השאלה המכריעה בבקשת מקלט בעניין מילת נשים היא לא היקף קיומו של המנהג במדינה מסוימת, או אפילו באם קיימים חוקים האוסרים זאת, ואף לא מספר הרשעות. השאלה המכריעה לענייננו היא באם מבקשות מקלט המתנגדות לביצוע ההליך יכולות להיזקק להגנת ארצם, אף אם זו תהיה פגומה ורתוקה מלהיות מושלמת, או לאו.

מן הכלל אל הפרט:

60. לאחר עיון מעמיק בחומרים שהוצגו לפני, כולל פרוטוקול הראיון, והמלצת הוועדה המייעצת (להלן: "החמלצה"), לא השתכנעתי אף לא בקירוב כי למבקשת חשש מבוסס לרדיפה בהתאם לאחת העילות המנויות באמנה כיוון שתאלץ לעבור מילה בעל כורחה באם תחזור לארצת.

רדיפה:

61. ראשית אתייחס לעניין סוג המילה ממנו חוששת המבקשת והאם זו עולה לכדי רדיפה. יצוין כי הוועדה המייעצת לא התייחסה לעניין זה וגם המבקשת עצמה לא פירטה את סוג ההליך, בוודאי לא על פי הקטגוריות של ארגון הבריאות העולמי (על אף שגם אינני מצפה כי תעשה זאת). גם לא אוכל לייחס אמינות ומשקל לתיאורים הכלליים של המבקשת, שכן אלו אינם מתיישבים עם המידע הקיים. כך לדוגמא, בעוד שללא ספק יש לחץ חברתי חזק ובמקרים נדירים יותר גם אלימות פיזית, לא מצאתי כל בסיס לטענתה בבקשת המקלט כי "עורפים את הראש" לנשים שמסרבות לעבור את ההליך. כמו כן, בעוד שבהחלט קיים מידע על מקרים מאוד נדירים ברמה הארצית של מקרי מוות מסיבוכים, לא אוכל לקבל את טענתה כי היא איבדה בכפר הקטן שחיה בו "הרבה חברות" שהלכו לאגודה, או כי "רובן" מתו או קיבלו שיתוק.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

62. עם זאת, עיון במקורות בעניין סוג המילה הנהוג בסיירה לאון מראה כי מילה מסוג 2 אכן נפוצה במדינה, כולל בקרב שבט הלימבה. מכיוון שלטעמי המבקשת כלל איננה עומדת ביתר הקריטריונים, רחוק מכך, אין הכרח להכריע בשאלה זו ואני מוכנה לצאת מנקודת הנחה לשם הדיון כי סוג המילה הנהוג בקרב השבט והכפר שלה יכול לעלות לכדי רדיפה.

רדיפה בגין אחת העילות המנויות באמנה:

63. מהמלצת הוועדה המייעצת שהועברה אליי וכן מקריאת פרוטוקול הדיון, עולה כי ביסודה של ההמלצה ניתן משקל מכריע לשיעור הגבוה של הנשים בסיירה ליאון שעברו את ההליך מתוך סך הנשים במדינה, וכן לשאלה אם המבקשת עברה את ההליך בעצמה או לאו

64. בצדק ציין יו"ר הוועדה כי אין מקום להכיר בהליך של "מילת נשים" כעילה למקלט באופן גורף ויש להתייחס לכל מקרה לגופו. עם זאת, מקריאת נימוקי ההחלטה עלול להשתמע כי לפחות בכל הנוגע לסיירה ליאון, לאור השיעור הכללי הגבוה של נשים שכבר עברו את ההליך, עמדת הוועדה היא שכל אישה שלא עברה את ההליך תוכל לטעון למעמד פליטות.

65. כאמור לעיל, אמנת הפליטים איננה כוללת מין ומגדר, אך בגסיבות מתאימות, מקובל עליי כי ניתן יהיה להכיר בחשש מפני מילת נשים במסגרת עילות אחרות, בדגש על השתייכות לקבוצה חברתית. עם זאת, על מנת להוכיח השתייכות לקבוצה שכזו, יש צורך לזהות ולהגדיר אופן מדויק את הקבוצה.

66. אני מודעת לכך שקיימות בעולם גישות מרחיקות לכת, שמגדירות את כל אוכלוסיית הנשים במדינה מסויימת, שבה תפוצת המנהג רחבה במיוחד, חלק מקיבוץ חברתי מסוים שנרדף. עמדה שכזו מנוגדת להגיון הבסיסי, שכן עולה ממנו כי נשים שכבר עברו את ההליך, ואף אותם נשים שמקצוען הוא לבצע אותו במסגרת אגודת הבונדו ("הסואיי"), המהוות גורם הרדיפה, שייכות לקיבוץ חברתי נרדף. מדובר כמובן באבסורד מוחלט.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

67. הגדרה גורפת שכזו אף איננה מתקבלת על הדעת כיוון שהיא פשוט מוטעית מבחינה עובדתית. כך לדוגמא, הארגון הבינלאומי too many 28 הפועל למיגור תופעת מילת הנשים ומצוטט גם בחוות הדעת של היחידה המקצועית, מציין כי בני הקבוצה האתנית KRIO בני הדת הנוצרית, כלל אינם מבצעים את המנהג.¹⁸ משמעות הדבר הוא שגם אם אחוז הנשים שעברו את ההליך בכלל המדינה עומד על למעלה משמונים אחוז, הרי שנתון זה כלל איננו רלוונטי עבור נשים מקבוצה זו, וההסתברות שייאלצו לעבור את ההליך איננו קיים או אפסי.
68. אמנם, בניגוד לאותה עמדה קיצונית, הוועדה ביקשה לצמצם ולהבחין בין נשים שעברו את ההליך לבין אלו שלא. עם זאת, בפועל ניתן משקל כמעט בלעדי לשיעור הכללי של הנשים שעברו את ההליך, מבלי להתייחס באופן פרטני לנסיבות של המבקשת בהתאם למידע האובייקטיבי הקיים. כפי שאראה, התייחסות שכזו מובילה למסקנה אחרת לחלוטין מזו של הוועדה. כמו כן, וכפועל יוצא מכך, ההמלצה איננה מגדירה כנדרש את תקינות החברתי המסוים אליו משתייכת המבקשת.
69. ניתן ללמוד על האופן שבו נדרש לדעת להגדיר קיבוץ חברתי מסוים, מההגדרה שנקבעה בעניין Fauziya KASINGA בהחלטה של ה-BIA, ערכאת הערעור המנהלית הגבוה ביותר לענייני הגירה במשרד המשפטים האמריקאי.¹⁹ החלטה זו מעניינת, בין היתר כיוון שגם קובץ ההנחיות של נציבות האו"ם לפליטים בעניין מילת נשים מציינת אותה (הנחיות שאינן מחייבות כמובן בשום צורה את מדינת ישראל או את שיקול הדעת שלי כשרת הפנים).²⁰

¹⁸ 28 Too Many, Country Profile: FGM in Sierra Leone, June 2014, available at: <https://www.refworld.org/docid/54bce6334.html>

¹⁹ Fauziya Kasinga, 3278, United States Board of Immigration Appeals, 13 June 1996, available at: https://www.refworld.org/cases,USA_BIA,47bb00782.html [accessed 21 September 2022]

²⁰ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Guidance Note on Refugee Claims relating to Female Genital Mutilation, May 2009, available at: <https://www.refworld.org/docid/4a0c28492.html> [accessed 22 September 2022]

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

70. כך הוגדר באותה החלטה הקיבוץ החברתי אליו השתייכה מבקשת המקלט באותו עניין:

"Young women who are members of the Tchamba-Kunsuntu Tribe" have not been subjected to female genital of northern Togo who oppose the practice, mutilation, as practiced by that tribe, and who are recognized as members of a "particular social group" within the "definition of the term "refugee".

71. כפי שניתן לראות, הגדרה זו מתייחסת למספר קריטריונים משמעותיים שרלוונטיים גם לענייננו:

א. "נשים צעירות" ב. "המשתייכות לשבט מסוים" ג. "שטרם עברו מילה" ד. "מהסוג שנהוג על ידי אותו שבט" (בגוף ההחלטה אף מודגש במפורש כי קיים הבדל בין הסוג החמור הנהוג בקרב אותו שבט לסוגים טקסיים קלים יותר). ה. "המתנגדות למנהג" - כאמור, התנגדות מהווה תנאי סף הכרחי ביותר. 72. המשתנה הראשון, דהיינו גיל המבקשת, עומד בוודאי בהגדרות של נציבות האו"ם לפליטים ל"קיבוץ חברתי מסויים", שכן הוא "משתנה מולד, בלתי ניתן לשינוי". בעניין מילת נשים, הוא גם החשוב שבהם, ועל חשיבותו המכריע של משתנה זה ניתן ללמוד, בין היתר, גם מעמדת ארגון הבריאות העולמי²¹.

"Who is at risk of? FGM is mostly carried out on young girls between "

"infancy and adolescence, and occasionally on adult women

73. דהיינו, גם על פי ארגון הבריאות העולמי, במבט גלובאלי מדובר בהליך המבוצע בראש ובראשונה על ילדות קטנות, ורק "לעתים" על נשים בוגרות. מפרטי הבקשה אמנם עולה כי המבקשת טוענת כי היא משתייכת [REDACTED], מאזור כפרי במחוז [REDACTED] והיא נעדרת השכלה פורמלית כלשהיא. על פניו, מדובר במשתנים פרטניים שאכן יש בהם כדי ללמד על השתייכות לקבוצה שבה שיעור הנשים שכבר עברו את החליד גבוה מאוד. עם זאת, בדיקה של משתנה הגיל יש בו כדי לשנות את תמונת המצב מקצה לקצה, כיוון שהמבקשת היא ילידת [REDACTED] ולכן נמצאת באמצע שנות השלושים לחייה, ובעת שעזבה את ארצה הייתה באמצע שנות העשרים לחייה.

²¹ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation>

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

74. כאן המקום לציין כי גם על פי חוות הדעת של היחידה המקצועית, המצב בסיירה ליאון איננו שונה מהמגמה העולמית. חוות הדעת מציינת כי על פי סקר הבריאות והדמוגרפיה (DHS), פרויקט ענק המשותף ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה של ממשלת סיירה ליאון, ארגון הבריאות העולמי וארגונים בינלאומיים נוספים ומשמש כמקור המידע המקצועי ואמין ביותר בסוגיה – "התקופות בהן בנות נמצאות בסיכון הגבוה ביותר של FGM הן זמן קצר לאחר הלידה ובין הגילאים 5-14".²² חוות הדעת אף מציינת במפורש כי הגיל שבו נשים עוברות את ההליך נמצא במגמת ירידה.
75. בחינה של נתוני ה-DHS העדכניים ביותר משנת 2019, אכן מלמדת כי מרבית הנשים עברו את ההליך בגילאים אלו, וכפי שאפרט בהמשך גיל המילה אף נמצא במגמת ירידה. כך בקרב נשים בגילאים 45-49, שיעור הנשים שעברו את ההליך מעל לגיל 15 עומד על 29.5 אחוז בלבד, בעוד שבקרב נשים צעירות יותר השיעור הולך ויורד.²³ אם בכך לא די, הרי ששיעור זה הוא רק בקרב נשים שעברו את ההליך. אם לוקחים בחשבון את אחוז הנשים שכלל לא עבר את ההליך, הרי ששיעור זה נמוך עוד יותר.
76. לדידי, ניתן היה להסתפק בנתונים אלו על מנת להפריך חשש אובייקטיבי גורף עבור אישה באמצע שנות השלושים, בוודאי ללא נסיבות פרטניות שיש בהן כדי לבסס חשש על בסיס אישי. אך בחינה יותר מדוקדקת של הנתונים מגלה תמונה חד משמעית עוד יותר.
77. בעוד שנתוני ה-DHS אכן מראים כי שיעור הנשים שעובר את ההליך מעל גיל 15 נמוך, הכשל המרכזי טמון בכך שנתונים אלו אינם מפלחים את הגילאים שבהם נשים עברו אותו מעל לגיל זה. יש בכך קושי משמעותי שאף מעוות את תמונת המצב, כיוון שלא ניתן ללמוד מכך אם מרביתן או כולן עוברות אותו בגיל מעט מבוגר יותר אך לפני בגרות, או שמא קיים סיכון ממשי גם עבור נשים בוגרות בגילה של המבקשת.

²² עמוד 10 בחוות הדעת
²³ DHS 17.32019 Table

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

78. תשובה לשאלה זו ניתן למצוא במחקר משנה שנעשה עבור הלשכה הסטטיסטית של ממשלת סיירה ליאון, על סמך ניתוח המידע הגולמי שנאסף במסגרת סקר ה-DHS משנת 2008. מחקר זה, שיש בו מידע עם פירוטים סטטיסטיים רבים ועשירים, נותן תשובה חד משמעית לשאלה זו. על פי הניתוח הסטטיסטי המפורט שם, בקרב נשים בנות 15-49 שעברו את ההליך, רק 5 אחוזים עברו אותו מעל גיל 18. יתירה מכך, רק 0.6% מהנשים שעברו את ההליך בסיירה ליאון, עברו אותו מעל גיל 22!²⁴

79. אם בכך לא די, הרי שנתון חד משמעי אפילו יותר מופיע בטבלה שמפלת את הגילאים בהם נשים עברו את ההליך בחלוקה למוצא שבטי. על פי טבלה זו, בקרב נשים בגילאים 15-49 משבט הלימבה, אליו משתייכת המבקשת, אין בסקר הסטטיסטי הממשלתי הענק ולו שבריר אחוז של נשים שדיווחו כי עברו את ההליך מעל גיל 26.²⁵ דהיינו, שיעור הנשים מקרב שבט הלימבה שעברו את ההליך מעל לגיל 26 עומד על 0! מכאן שאין כל בסיס אובייקטיבי לקביעה כי מבקשת המקלט משתייכת לקיבוץ חברתי מסוים שנודף בסיירה ליאון.

80. אמנם, מדובר בניתוח סטטיסטי שנעשה על נתונים מעט ישנים יותר מאלו שנעשה בהם שימוש בחוות הדעת. עם זאת, כפי שאפרט עוד בהמשך, לכל הדעות קיימת מגמה חיובית באופן חד משמעי בסיירה ליאון, הן לעניין שיעור הנשים שעברו את ההליך והן לעניין היקף התמיכה בהמשך קיומו. על כן, ניתן ורצוי להתבסס על נתונים אלו בהעדר נתונים עדכניים יותר שיסתרו אותם, ונתוני חוות הדעת לא רק שאינם סותרים אלא אף תומכים בהם במידה רבה. יתירה מכך, לאור המגמה החיובית במיוחד שעולה גם מהנתונים העדכניים ביותר, הרי שיש להם משקל רב גם בבחינת קל וחומר.

IMPACT OF FEMALE GENITAL MUTILATION ON SEXUAL AND REPRODUCTIVE RIGHTS AND PRACTICES OF WOMEN IN SIERRA LEONE. A CONSULTANCY REPORT FOR STATISTICS SIERRA LEONE. Armand C Thomas PhD, January 2011. Table 6.
https://www.statistics.sl/images/StatisticsSL/Documents/Publications/Publications/2010/impact_of_FGM_on_sexual_and_reproductive_rights_of_women_in_sierra_leone_2010.pdf

²⁵ Ibid, Table 7.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

חשש מבוסס היטב

81. המאפיינים הפרטניים של המבקשת, חשובים לא רק לעניין קביעת ההשתייכות לקיבוץ חברתי מסוים, אלא לא פחות ואולי אף יותר, גם לשאלת קיומו של "פחד מבוסס היטב", על אף שיש חפיפה בין הדברים במידה לא מבוטלת. כידוע, פחד זה יש לבחון הן באופן "סובייקטיבי" והן באופן "אובייקטיבי".

82. על פי ניתוח נתוני ה-DHS שהובאו לעיל, ההסתברות שאישה רנדומלית בגילה של המבקשת בעת שעזבה את ארצה תעבור את ההליך, אפסי, וההסתברות שאישה משבטה תעבור אותו בגילה כיום, עומד על אפס. זאת בהתבסס על גילה בלבד, ועוד לפני שמוסיפים משתנים נוספים שיש בהם כדי להקטין את הסיכוי שתאלץ לעבור את ההליך עוד יותר כגון היותה נשואה, מהגרת ועוד.

83. על כן, על פי נסיבותיה הפרטניות, אין כל בסיס עובדתי לקיומו של חשש מבוסס היטב "אובייקטיבי" עבור המבקשת, לא בעת שעזבה את ארצה וגם לא אם תשוב לארצה כיום.

חשש סובייקטיבי:

84. לאחר שהגעתי למסקנה כי אין כל בסיס אובייקטיבי לחשש של המבקשת, אתיחס גם אם בבחינת למעלה מהצורך, לשאלת החשש הסובייקטיבי כפי שעולה מסיפור בקשת המקלט של המבקשת.

85. בעניין זה אציין כי חוות הדעת של היחידה המקצועית לא הכריעה באופן חד משמעי בעניין אמינות המבקשת. אך לדידי עלו כמה סימני שאלה רציניים בנוגע לאמינותה, את חלקם כבר פרטתי לעיל.

סימני שאלה נוספים כוללים את העובדה שלא

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

86. בכל מקרה, אין לי גם שום צורך להכריע בשאלה הזו, כיוון שגם אם אקבל את גרסתה של המבקשת לגבי קורותיה לפני שעזבה את ארצה כלשונה, הרי שלא עולה ממנה תמונה של אישה שיש או היה לה חשש סובייקטיבי מבוסס מרדיפה, אלא להפך.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

[Redacted text block]

.87

[Redacted text block]

.88

[Redacted text block]

.89

בכל מקרה לא עולה מגרסתה תמונה של אישה שיש לה "חשש מבוסס

מרדיפה, גם במבחן ה"סובייקטיבי".

איננה יכולה להיזקק להגנת ארצה:

90. מעת שהגעתי לכלל מסקנה כי המבקשת לא חרימה את נטל הראיה ובוודאי לא את נטל השכנוע להוכיח כי היא משתייכת לקבוצה שיש לה "חשש מבוסס היטב" לרדיפה, כעקרון אין צורך להמשיך ולבחון גם את הקריטריון השלישי. למרות האמור, מן הזהירות והרבה למעלה מהצורך אבחן גם באם המבקשת, כאישה בוגרת המתנגדת להליך, אכן יכולה להיזקק להגנת ארצה או לאו.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

91. כפי שמציינת בצדק חוות הדעת, בסיירה לאון הטקס מבוצע במסגרת אגודת נשים, הבונדו, ובאופן בלעדי על ידי נשים, המכונות "סואיי". על אף שנמצא במגמת ירידה, שיעור התמיכה בקיום הטקס בקרב נשים גבוה מאוד, ואף גבוה משמעותית מאשר בקרב גברים. על פי קובץ ה- DHS אליו מפנה חוות הדעת, בשנת 2013 שיעור הנשים בגילאים אלו שתמכו בהמשך ביצוע המנהג עמד על 69.2 אחוז, זאת בזמן שאחוז הגברים שתמך עמד על 46.3 אחוזים בלבד.²⁶ על פי הדו"ח משנת 2019, 57 אחוזים מהנשים בגילאים 15-49 תמכו בהמשך ביצוע הטקס.²⁷ נתון זה אמנם מצביע על המגמה המובהקת של שינוי במדינה, אך עדיין מדובר בתמיכה רחבה של נשים.

92. על הגישה המורכבת של נשים כלפי ההליך, אפילו כאלו שבחרו לא לבצע את המנהג על בנותיהן, אפשר ללמוד מכתבה בניו יורק טיימס מיוני 2022 שכותרתה: "Risking a Society's Retribution, Growing Numbers of Girls Resist Genital Cutting". אחת המרואיינות, יועצת לשעבר של הנשיא, תיארה כך את חווייתה ותחושותיה כלפי המנהג:²⁸

²⁶ Sierra Leone Demographic and Health Survey 2013, Table 18.5.

<https://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR297/FR297.pdf>

²⁷ Sierra Leone Demographic and Health Survey 2019, Table 17.9:

<https://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR365/FR365.pdf>

²⁸ <https://www.nytimes.com/2022/06/14/health/female-genital-cutting-sierra-leone.html>

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

Ms. Fofanah herself underwent the cutting at age 15 and remembers "the pain and shock of the actual procedure (about which she had no forewarning). But she also said it was, overall, a positive and "It was a beautiful experience for me," she said, affirming ritual recalling her grandmother leading dancers in celebration of her transition into womanhood, and being told "that nobody's ever going It wasn't to speak down to you. You've now become this woman." hard to reconcile what had been done to her body, because she knew her mother, her grandmother and her aunts had all been through it as well. "So you endure, and you're just like, 'OK, that's done, let's "get on with it," she said

93. יש לציין כי המרואיינת אכן החליטה לבסוף שלא לבצע את התליך על בנותיה, אך היא בכל זאת מתנגדת לביטול גורף של המנהג. ברור אם כן כי על אף הכאב, נשים ואף ילדות רבות תומכות במנהג ואף רואות בו, כדברית, "חוויה יפיפייה". על אף שאין לי ספק כי עבור בנות ונשים אחרות החוויה הייתה קשה יותר, קשה לקבל גישה הרואה במתואר לעיל עילה לרדיפה על פי אמנת הפליטים באופן גורף.

94. בעוד שכאמור מרבית הנשים בסיירה ליאון תומכות בהמשך המנהג, חשוב לציין כי התמיכה בקרב נשים שכבר עברו את ההליך גבוה בהרבה מאשר בקרב נשים שלא עברו אותו. בקרב נשים בגילאים 15-49 שעברו את ההליך, 63.1 אחוזים תומכות בהמשך קיום המנהג, בעוד שרק 30 אחוז בקרב נשים בגילאים אלו שלא עברו אותו תומכות בכך.²⁹

²⁹ DHS 2019, Table 17.9.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

95. קשה עד בלתי אפשרי לקבל גישה הרואה בטקס שזוכה לתמיכה נרחבת כל כך, גם בקרב נשים שכבר

עברו אותו, כעילה גורפת לרדיפה. הדבר מנוגד להגיון הבסיסי, כמו גם לתפיסתם האוטונומית של אותן נשים. גם אם ללא ספק ישנם נשים שחוו תוצאות שליליות ואף קשות במקרי קצה, היקף התמיכה מלמד כי במדד האמין ביותר שקיים, דהיינו דעתן של נשים שעברו את ההליך בעצמן, בניגוד למשקיפים חיצוניים, לא מדובר בעילה גורפת לרדיפה.

96. לא רק שההליך מבוצע על ידי נשים בתמיכת נשים, אלא שכאמור הוא מבוצע כמעט באופן בלעדי על ילדות קטנות ומתבגרות על ידי קרובי משפחתן. משתנים אלו הן ההסברים המרכזיים לתפוצה הרחבה של ההליך, יותר מהחשש מכפייה חיצונית בכוח. על כן, מובן כי השאלה הרלוונטית לענייננו איננה עד כמה המנהג נפוץ במדינה מסויימת, שכן ברור כי אישה שלא מתנגדת לא יכולה לטעון לחשש מרדיפה. בהתאם לכך, אם שיעור הנשים שעברו את ההליך גבוה בגלל תמיכה רחבה במנהג, כולל ואף ביתר שאת בקרב נשים שעברו אותו, לא ניתן להסיק מכך על חשש מבוסס לרדיפה כלפי כל הנשים במדינה. אלא, יש לבדוק ככל הניתן מה המידע הקיים אומר על נשים שבחורות לסרב, כגון מבקשת המקלט, ועל יכולתן להימנע מהחליך.

97. גם לעניין זה, הנתון החד משמעי שהבאתי לעיל, המראה כי ההסתברות שאישה בוגרת תאלץ לעבור את ההליך אפסי, יש בו כמובן גם כדי להצביע על כך שאישה שכבר הגיעה לגיל בגרות מבלי שנאלצה לעבור את ההליך בצעירותה, יש לה אוטונומיה לקבל החלטות עבור עצמה ולסרב לעבור את ההליך. מדובר בנתון שחל על כל הנשים מכל השבטים, כך שלא ניתן לטעון כי מלכתחילה אותן נשים השתייכו לקבוצה שבה לא נהוג לבצע את ההליך. לנתון זה מצטרפים נתונים נוספים שיש בהם כדי לחזק מסקנת זו.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

98. הנתון הראשון, המצטרף לשיעור התמיכה הכללי בהמשך קיום המנהג בקרב נשים, שעולה בהרבה על התמיכה בקרב גברים, כפי שהובא לעיל, עוסק בפערים בתפיסות לגבי המנהג בין נשים שעברו את ההליך לנשים שלא עברו אותו. בקרב נשים בנות שבט הלימבה בגילאים 15-49 שלא עברו את ההליך, 90.5 אחוזים הצהירו שאין בו כל תועלת חברתית, 100 אחוזים הצהירו כי אין בו כל יתרון בנוגע לסיכוי להתחתן ולא פחות מ- 85.7 אחוז מהנשים הצהירו כי אין בו כל תועלת משום סוג.³⁰ נתונים אלו משמעותיים מאוד כיוון שיש בהם כדי להחליש את הטענות בעניין עוצמת הלחץ החברתי שנתנו על בנות ונשים שלא עברו את ההליך. על פי העמדות של אותן נשים עצמן, רובן לא חשבו שיש בזה תועלת חברתית, כולן לא סברו כי תהיה לכך השפעה על סיכוייהן להתחתן ורובן לא חשבו שתהיה לזח כל תועלת.

99. לעומת זאת, בקרב נשות הלימבה שכן עברו את ההליך, רק 48.7 אחוז טענו שאין בו תועלת חברתית, 85.7 אחוז סברו שאין בו תועלת לשיפור סיכויי הנישואין, ורק 29 אחוזים חשבו שאין בו שום תועלת כלשהיא (בריאותית, הגנית, דתית או אחרת).³¹ דהיינו, ישנו מתאם מובהק בין נשים שעברו את ההליך וגם תומכות בו או לפחות רואות בו תועלת, ולהפך, נשים שלא עברו אותו לא רואות בו תועלת. כמו כן, רק מיעוט מקרב הנשים שעברו אותו לא ראו בו כל תועלת.

100. עוד נתונים חשובים לעניינו נוגעים לעמדתן של נשים כלפי ההליך וכוונתן לבצע אותו על בנותיהן. בעוד ש- 83.1 אחוזים מהנשים שעברו מילה מתכוונות למול גם את בנותיהן, 76.2 אחוז מהנשים שלא עברו מילה הצהירו כי אין בכוונתן לבצע את הטקס על בנותיהן.³²

³⁰ Thomas, Table 13A.

³¹ Ibid, Table 13B

³² Ibid, Table 36.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

101. אמנם, מתאם איננו מעיד על נסיבתיות ואף ניתן לטעון כי נשים שלא עברו את ההליך מגיעות

מלכתחילה מאוכלוסייה שבה התפיסה כלפי ההליך שלילית. על כן, חשוב להוסיף גם הנתונים המראים מתאם בין רמת ההשכלה של האישה לבין כוונתה למול את בתה. על פי מחקר של BMC International Health and Human Rights, ככל שעולה רמת ההשכלה של נשים, כך ישנה ירידה בכוונתן לבצע את ההליך על הילדות שלהם.³³ על פי הנתונים, בעוד שרק 6.7 אחוז מהנשים ללא כל השכלה דיווחו כי אין בכוונתם לבצע את ההליך, 11.4 אחוז מבעלות החינוך היסודי, 25.8 אחוז מבעלות תינוך תיכוני, ולא פחות מ- 67.7 אחוז מהנשים עם השכלת על תיכונית, הודיעו כי אין בכוונתן למול את בנותיהן.

102. נתון משמעותי עוד יותר לעניין זה נוגע דווקא לנתונים העוסקים בהשכלה לא פורמלית. על פי

המחקר, בעוד שבקרב נשים שאינן קוראות עיתון אף פעם, רק 8.7 אחוז הודיעו כי אין בכוונתן למול את בנותיהן, נשים שקראו מדי פעם התנגדו בשיעור של 40.2 אחוזים, ובקרב נשים שקראו לפחות פעם בשבוע, השיעור קפץ ל- 47.7 אחוז. בדומה לכך, נשים שלא האזינו לרדיו אף פעם התנגדו בשיעור של 7.8 אחוזים, בעוד שנשים האזינו לפחות פעם בשבוע התנגדו בשיעור של 14.3 אחוזים.

103. הנתון הכי דרמטי בעינינו נוגע לצפייה בטלוויזיה, בין היתר כיוון שפעולה זו איננה דורשת קרוא

וכתוב כמו קריאת עיתון, דרישה שיש בה כדי להצביע על רמת השכלה גבוהה יותר מלכתחילה. בעוד שנשים שלא צפו מעולם התנגדו למנהג בשיעור של 8.1 אחוזים בלבד, אלו שצפו בטלוויזיה לפחות פעם בשבוע התנגדו בשיעור של 31.5 אחוזים.

104. המדד של השכלה חשוב, במיוחד השכלה לא פורמלית, כיוון שהוא איננו מאפיין מולד כגון

השתייכות אתנית או גאוגרפית, אלא מאפיין נרכש. כמו כן, מדובר בשיעור כללי ארצי המלמד כי נשים מכל האזורים והשבטים ללא הבדל מתנגדות יותר ככל שהן מועצמות יותר ויש להן מידה של אוטונומיה לסרב למול את בנותיהן.

³³ Ameyaw, E.K., Tetteh, J.K., Armah-Ansah, E.K. et al. Female genital mutilation/cutting in Sierra Leone: are educated women intending to circumcise their daughters?. BMC Int Health Hum Rights 20, 19 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12914-020-00240-0>

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

105. אמנם, גם כאן ניתן לטעון, גם אם באופן דחוק, כי מתאם אינו מוכיח נסיבתיות ונשים שלא עברו את ההליך מגיעות גם מרקע חברתי שמתנגד להליך וגם מרקע משכיל יותר (אם כי כאמור, קשה יותר לטעון זאת כלפי צפייה בטלוויזיה). לשם כך עומד לרשותנו גם נתון חשוב במיוחד מסקר ה-DHS שבדק את מידת התמיכה במנהג בהתאם לרמת השכלה, בקרב נשים שכבר עברו את ההליך. על פי פילוח זה, בעוד ש-82.6 אחוז מהנשים שעברו את ההליך ונעדרות כל השכלה סבורות כי יש בו תועלת, רק 69.4 מהנשים עם השכלה יסודית, 60.3 עם השכלה תיכונית, ו-48.1 אחוז מהנשים עם השכלה גבוהה החזיקו בעמדות דומות.³⁴ מנתון זה עולה בבירור כי גם נשים שלא ספק משתייכות לקבוצות שבהן המנהג נפוץ, כיוון שעברו אותו בעצמן, משנות את דעתם לגבי המנהג ככל שהשכלתם עולה.

106. לבסוף, נתונים שיש בהן חשיבות בעיניי הן אלו שמעלים כי 14.2 אחוז מהנשים שאין להן בנות הצהירו כי אין בכוונתם למול את בנותיהן בעתיד, בעוד שלא לא פחות - 12.5 אחוז מהנשים שיש להן בת אחת לפחות שאיננה מהולה, הכריזו כי אין בכוונתן למול את בנותיהן בעתיד.³⁵ נתונים אלו חשובים כיוון שיש בהן כדי ללמד כי התנגדות לביצוע הטקס או דעה שלילית לגבי המנהג איננה בבחינת דעה בלבד, אלא שנשים מצליחות להתמיד בהתנגדותן גם לאחר לידת הבת הראשונה. אוסיף ואציין כי הפער חקטן שכן קיים ככל הנראה נובע מהמגמה המדווחת של התנגדות הולכת וגוברת לביצוע ההליך. מטבע הדברים, נשים שאין להן עדיין ילדות הן צעירות יותר בממוצע מנשים שיש להן לפחות ילדה אחת.

107. מכל האמור עולה תמונה ברורה. הרשויות בסיירה ליאון אמנם אינן אוסרות על ביצוע הטקס ואף אינן פועלות כדי למגר אותו בפועל, או אפילו להעניק הגנה אקטיבית לקטינות חסרות ישע מפני הוריהן, בעיקר לאור התמיכה הרחבה במנהג בקרב נשים עצמן. עם זאת נשים בוגרות העומדות על דעתן, אינן נאלצות לעבור את ההליך בעל כורחן וגם יכולות במידה רבה לסרב לביצוע ההליך על בנותיהן. גם אם הן צפויות ללחץ חברתי באם יתנגדו, ואין להקל בכך ראש, בפועל הן יכולות להיזקק להגנת ארצן ואין ראיות כי ייכפה עליהן לעשות זאת בכוח או בניגוד לרצונן.

³⁴ Thomas, Table 14B.

³⁵ Female genital mutilation/cutting in Sierra Leone: are educated women intending to circumcise their daughters?, Ibid. p.7.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

108. אני מגיעה למסקנה זו לא רק על סמך הנתונים הכמותיים, אלא גם על בסיס מחקר איכותני שנעשה במימון הארגון SAVE THE CHILDREN בסיירה ליאון בקרב משפחות שמסרבות לבצע את המנהג על בנותיהן.³⁶ יש לציין כי מדובר במחקר נדיר יחסית, שכן מרבית הדו"חות ומחקרים מתמקדים בשיעור הנשים שעברו את המנהג או את השפעתו על אלו שעברו אותו, ומעטים אם בכלל חוקרים את קורותיהן של אלו שמסרבות לכך, על אף שלכולי עלמא יש אחוז מסוים של נשים שעונות על הגדרה זו, אחוז שרק הולך וגדל. כאמור, שאלה זו היא גם המכריעה ביותר לעניין הכרעה בבקשות מקלט.
109. חשוב לציין כי המחקר מתאר עדויות לתופעות קשות שבנות שלא עברו את ההליך מתארות כי נחשפו אליהן, ואלו כוללים הצקות והקנטות מצד בנות שכן עברו אותו ובמקרי קיצון אף אלימות מצד חברותיהן. עם זאת, ומבלי להפחית בחומרתן של אירועים כאלו, כך מתארים המתברים את תחושת הבנות עצמן:

"How' does the girl herself feel about not being circumcised?"

Uncircumcised girls said that in general, they were comfortable with the decision not to be circumcised, and they felt proud about themselves in the community. They said that they "show off" to the circumcised girls and refer to them as "old motor car — jalopy", "and tell them that they, the uncircumcised girls are the "new/jeeps. A number of girls said that although they are provoked and teased by circumcised girls, they felt strong enough in their decision not to be circumcised and could retort, "Leave me alone, my people have ... "said they will not put me there

³⁶ Qualitative Study to Identify Positive Deviants for Female Genital Mutilation/Cutting (FGM/C) in Selected Districts in Sierra Leone, Save the children. Available at: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/final_study_to_identify_positive_deviants_for_fgm_in_selected_districts_in_sierra_leone_obj_-_20_oct.pdf

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

110. מבלי לזלזל בקושי החברתי של בנות בגיל ההתבגרות, תיאור זה רחוק כמזרח ממערב מעמידה ברף הנדרש עבור רדיפה לצורך הכרה בפליטות. עוד ציטוט חשוב לעניין זה מתוך המחקר נוגע למידת השפעתם של קרובי המשפחה שאינם ההורים (הדגשה שלי):

"Aunts, grandmothers, other women in the family expressed concern over the decision and whilst they could do nothing to overturn the decision, they reported that they did not agree with the decision"

111. המחקר מציין מספר דרכים שבהן הבנות, ובעיקר ההורים עצמם, מצליחים להתנגד ללחץ החברתי שעולה מאגודת הבונדו. אחת מהן כולל שליחת הילדה על מנת שתחייה עם קרובי משפחה באזור אחר במשך התקופה שבה נהוג לבצע את הטקס, בדומה לסיפור החיים אותו תיארה המבקשת עצמה (הדגשה שלי):

"The uncircumcised girls themselves decided to self-isolate: they stopped mingling with circumcised girls and kept to themselves. The circumcised women who had decided against Bondo joining for their daughters stopped going to the Bondo Bush or attending Bondo Society meetings. Other actions taken, mainly by fathers were to physically remove their daughters from the community when Bondo initiation was taking place. They sent them away to bigger towns or cities to live with relatives until after initiation had been completed. In a few cases, decision makers did not allow their uncircumcised daughters to visit relatives, such as grandmothers who were either Bondo heads (Soweis) or ardent Bondo members during the initiation period. We found one case in Kambia where the mother decision maker actively found ways to "distract" her daughter from being curious or getting involved with the Bondo Society

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

112. לבסוף, המחקר מסכם תמונה הדומה למסקנה אליה הגעתי, כפי שעולה הן מהנתונים הכמותיים והן מהמידע הקיים לגבי אופי המנהג (הדגשה שלי):

"The older age group of decision makers in this sample suggests that this group has authority to make decision in her or his household and those decisions are likely to be respected. That they are older person might be an indication that they have gravitas and that their word carries weight within and without the family compared to a young girl who had made the decision by herself. Whilst certain family and community members may not like the decision, the decision is more likely to stand and be respected than if a young girl herself had made the decision.

113. בעוד שגם לי אין לי ספק כי ילדה צעירה תתקשה מאוד לסרב על דעת עצמה לעבור את ההליך, בניגוד לעמדת הוריה, ילדה שהוריה מתנגדים להליך בעצמם, גם אם תחווה הצקות ולחץ חברתי מצד חברותיה, לא צפויה במרבית המקרים לעבור אותו בכפייה. על כך אוסיף כי המחקר מציין כי בחלק מהמקרים ההורים שסירבו שיתפו את ראשי הכפר או השבט ואלו אף הסכימו שיש לתת להם זכות בחירה ולעתים אף תמכו בהחלטה עצמה, כך שהתגובות כלל אינן אחידות. נקודה זו מדגישה את הצורך לבחון את הנסיבות האובייקטיביות ואת הבעייתיות בהסתמכות על נתונים כלליים, והכל כמובן כאשר הנטל מוטל על מבקשת המקלט.

114. מבלי לחמעיט מהקושי שעוברות בנות שהוריהן החליטו כי לא יעברו את ההליך, כפי שפרטתי בפתח החלטתי, לא כל סוג של קושי יכול להוות הצדקה להענקת מעמד פליטות בישראל. מהמתואר בדו"ח, כמו גם משיעור הנשים המשמעותי שרק הולך וגדל שמצליח לא לעבור את ההליך, ברור כי לחץ חברתי מהסוג הזה איננו יכול להצדיק מעמד פליטות. הן משום האינטרסים הריבוניים כבדי המשקל והוראות החוק שעומדות על הפרק, והן מצד ההיגיון הבריא.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

115. בנוסף, גם אם אין בנתונים האלו כדי ללמד על הגנה הרמטית שקיימת לכל לאישה מבוגרת המסרבת לעבור את ההליך או לבצע על בנותיה את הטקס, הרי שכאמור, האמנה והמתוקק הישראלי מעולם לא העלו על דעתם לחייב מתן מקלט מדיני בגין כל חשש בעלמא או סכנה במדינת המוצא. ייתכן וישנם חריגים מיוחדים, אך על מנת לבסס זאת על מבקשת המקלט, או כל מבקשת מקלט לשם העניין, להוכיח זאת על בסיס פרטני ונסיבות ייחודיות וחריגות. זאת כיוון שאין במידע הכללי על המצב במדינת המוצא כדי לבסס חשש כללי במקרים כאלו. כאמור, המבקשת לא הרימה את הנטל הזה גם לא באופן סובייקטיבי, והנתונים האובייקטיביים מוכיחים שככלל, לא נשקפת סכנה גורפת שכוו למבקשת בחתאם לנסיבותיה.

סכנה צופה פני עתיד:

116. כאמור, המבקשת לא הרימה את נטל הראיה ובוודאי שלא את נטל השכנוע על סמך נתונים מהעבר, שרלוונטיים לעת שעובה את ארצה. על כך אוסיף כי מכיוון שעל מבקשת המקלט נדרש להוכיח חשש מבוסס צופה פני עתיד, אתייחס בקצרה לנתונים העדכניים ביותר שקיימים בעניין זה נכון להיום. נתונים אלו מראים כי לא רק שלא חלה החמרה במצב, אלא שהמגמה חיובית באופן חד משמעי עוד יותר ואפילו דרמטית.

117. על פי הדיווח האחרון של הארגון too many 28 משנת 2019 (ארגון שמובא ומצוטט גם בחוות הדעת של היחידה המקצועית), על סמך נתוני ה-DHS מאותה שנה, שיעור הנשים בגילאים 15-49 שעברו את ההליך ירד מ- 89.6 בשנת 2013, ל- 83 אחוז בשנת 2019. על אף שמדובר בשינוי לא מבוטל, לדברי הארגון, פילוח הגילאים מגלה שינוי משמעותי עוד יותר. בעוד שבקרב נשים בנות 45-49 שיעור הנשים שעברו את ההליך עומד על אחוז הגבוה מאוד של 94.9%, השיעור בקרב בנות בגילאים 15-19 שעברו אותו צונח ל- 61.6 אחוז בלבד.³⁷ על פי מחברי הדו"ח, אמנם מדובר בקבוצת גיל שבה בנות עדיין עוברות את ההליך ולכן הנתון עוד יכול לעלות, ובכל זאת מדובר במגמה חיובית באופן מובהק (ראייה לירידה בתפוצת המנהג).

³⁷[https://www.28toomany.org/media/uploads/Country%20Research%20and%20Resources/Sierra%20Leone/key_findings_sierra_leone_v1_\(september_2021\).pdf](https://www.28toomany.org/media/uploads/Country%20Research%20and%20Resources/Sierra%20Leone/key_findings_sierra_leone_v1_(september_2021).pdf)

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

- 118.** נתוני הארגון הם משמעותיים לכשעצמם וגם מלמדים על החשיבות של פילוח מדויק על פי גילאים, בניגוד להסתמכות על נתונים כללים. גם כאן, פילוח מדויק עוד יותר בעזרת עיון בדו"ח הסטטיסטי האחרון של ה-DHS משנת 2019, מגלה תמונה עוד יותר משמעותית. תחילה, נתוני הדו"ח מאששים את המגמה שתוארה במפורש גם בחוות הדעת בעניין הירידה בגיל הממוצע שבו ילדות ונשים עוברות את ההליך. בעוד שבקרב נשים בגילאים 45-49, כשבעים אחוז דיווחו שעברו את ההליך בגילאים 0-14 (70.5), בקרב נשים בגילאים 15-19 כמעט שמונים אחוז עברו את ההליך בגיל זה (78.3).³⁸
- 119.** במאמר מוסגר אציין כי מחקר איכותני שבדק את הסיבות לירידה בגיל שבו מבוצע המילה, אחת התשובות הבולטות של החורים הייתה כדי ש"לא יסרבו לביצוע הטקס כאשר יגדלו ויתבגרו".³⁹ תשובה זו יש בה גם כדי לבסס את מסקנתי כי שיעור הנשים שעברו מילה נובע מתמיכת הוריהם והגיל הצעיר שבו הוא מבוצע. נשים שלא עברו את ההליך, יכולות ומסרבות בפועל לעבור אותו. יתירה מכך, ככל הנראה כחלק מהמגמה הכללית של ירידה בתפוצת המנהג והתמיכה בו, חורים שבכל זאת ממשיכים לתמוך בקיומו מבצעים אותו בגיל יותר צעיר על מנת שבנותיהן לא יתנגדו בבגרותן.

³⁸ DHS 2019, Table 17.3 (+15 בגיל 15)

³⁹ Thomas, P. 32.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

120. בחזרה לנתוני דו"ח ה- DHS העדכני, למרות המגמה המובהקת של ירידה בגיל שבו מבוצע המילה, בקרב כלל הבנות בגילאים 0-14 בסיירה ליאון בשנת 2019, רק 7.9 אחוז עברו את ההליך נכון לאותו מועד.⁴⁰ דהיינו, למרות שמרבית הנשים בסיירה ליאון שכבר עברו את ההליך עברו אותו בגילאים 0-14, ושיעור הנשים המהולות שעברו אותו בגילאים אלו נמצא במגמת עלייה בשנים האחרונות, רק אחוז קטן מאוד מתבנות בגילאים אלו נכון לשנת 2019 עברו אותו. מדובר בירידה של עשרות אחוזים. נתון מדהים זה מופיע גם במאגר המידע של UNICEF, על סמך אותו מקור.⁴¹ יש לציין כי בפילוח לפי שבטים עולה כי בקרב בנות בגילאים אלו משבט הלימבה השיעור מעט יותר גבוה מהשיעור הכללי, אך עדיין נמוך מאוד והוא עומד על 10.3 אחוזים בלבד.⁴²

121. נתון חשוב וחד משמעי עוד יותר לענייננו מראה כי בקרב כלל הבנות בגילאים 0-14 במדינה שאימהותיהן לא עברו את ההליך, רק 0.5 מהבנות עברו אותו.⁴³ מבלי להמעיט בחומרת התופעה, מבחינה סטטיסטית מדובר בשיעור זניח לחלוטין. מכאן שלפחות על פי נתוני ה- DHS העדכניים ביותר, גם ילדות קטנות של נשים שלא עברו את ההליך אינן משתייכות לקיבוץ חברתי מסוים שיש לו חשש מבוסס לרדיפה בסיירה ליאון. זאת במנותק מהשאלה אם האם עצמה מתנגדת או לא, על אף שללא ספק יש מתאם בין הדברים.

⁴⁰ DHS 2019, Table 17.4.

⁴¹ https://data.unicef.org/resources/data-explorer/unicef-f/tag=UNICEF&df=GLOBAL_DATAFLOW&ver=1.0&dq=SLE.PT.F.15-49.FGM+PT.M.15-49.FGM.ELIM+PT.F.0-14.FGM+PT.F.15-49.FGM.ELIM.&startPeriod=1970&endPeriod=2022

⁴² DHS 2019, Table 17.5.

⁴³ DHS 2019, Ibid, Ibid.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

122. אמנם, אחד הגורמים האפשריים לשינוי הדרמטי הזה הוא ללא ספק האיסור שהטילה ממשלת סייירה ליאון על ביצוע המנהג בתקופת התפרצות מחלת האבולה במדינה בשנת 2014, מחשש שיש בו כדי להפיץ המחלה. האיסור הזה לווה בקנסות כבדים ואף זכה לשיתוף פעולה מצד מבצעות הטקס (הסואי) וראשי שבטים. לצערנו, לאחר שההתפרצות חלפה נשים רבות "חזרו לשגרה" וחלו לבצע שוב את המנהג. עם זאת, האיסור הביא לפריצת הטאבו, לירידה בכוחן של הסואי וגם לשינוי חברתי ביתס כלפי המנהג שכולל לקריאות מפי דמויות בכירי מעלה נגד ביצועו.

123. כך, על פי הג'ורנל הרפואי הבכיר⁴⁴ THE LANCET:

In April, 2015, at a conference held by the Forum against Harmful Practices, the Political and Public Affairs Minister Honorable Alhaji Ibrahim Kemoh Sesay condemned FGM and called for its eradication. He also estimated that some 70% of daughters and female relatives of members of Parliament were no longer interested in becoming members of the Bondo Society (within which girls aged 15–19 years are formally recognized as women).

As the President of Sierra Leone, His Excellency Dr Ernest Bai Koroma, declared the end of the large outbreak of Ebola in Sierra Leone on Nov 7, 2015, he also stated that "new beginning warrants that traditional practices that have a negative impact on health, and which were discontinued during the outbreak, "should not be returned to

⁴⁴ VOLUME 4, ISSUE 7, E447-E448, JULY 01, 2016 : [https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X\(16\)30081-X/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X(16)30081-X/fulltext)

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

- 124.** יתירה מכך, עיון בנתוני ה- DHS משנת 2019 מגלה תמונה מעניינת. בקרב בנות מתחת לגיל 4, רק 0.3 אחוז עברו אל ההליך בגילאים 1-4, דהיינו השנים שלאחר שהמגפה חלפה. בנוסף, בקרב כלל הילדות הלבוגרות יותר בגילאים 10-14, רק- 11.2 אחוזים עברו אותו בגילאים 10-14, דהיינו באותן שנים שלאחר חלוף המגפה. יתירה מכך, על פי אותה טבלה, ילדות בגילאים 10-14 עברו את ההליך בגילאים 0-4 בשיעור של אחוז אחד בלבד, על אף שהם היו בגילאים אלו שנים רבות לפני שפרצה המגפה.⁴⁵ זאת בזמן ששיעור הנשים בגילאים 15-49 שעברו את ההליך בגילאים 0-4 עומד על למעלה מעשרה אחוזים בממוצע.⁴⁶ דהיינו, על פי נתון זה, גם לפני התפרצות האבולה חלה ירידה דרמטית מאוד בשנים האחרונות בשיעור הילדות הקטנות שעברו את ההליך, וירידה זו נמשכת וגם לאחר שחלפה. נתונים אלו מצטרפים לשלל הנתונים שמלמדים על מגמת ירידה מובהקת בתפוצת המנהג. בכל מקרה, גם אם בהמשך תתכן עלייה מסוימת בהיקף ביצוע המנהג, נכון למועד פרסום הנתונים העדכניים ביותר מדובר בשאלה תאורטית בלבד ואין כל בסיס עובדתי לחשש גורף עבור ילדות של נשים שלא עברו את ההליך, במבחן צופה פני עתיד.

מעבר פנימי:

- 126.** בשולי הדברים אתייחס בקצרה גם לשאלת המעבר הפנימי. הוועדה המייעצת הגיעה לכלל מסקנה כי מעבר שכזה איננו אפשרי, וזאת לאור הנתונים המצביעים על כך כי שיעורי הנשים שעברו את ההליך, גם אם קיימים תבדלים מסוימים בין אזור לאזור, גבוהים בכל המדינה. כפי שפרטתי בהרחבה, לפחות בכל הנוגע למבקשת, מדובר בהנחת מוצא שאינני יכולה לקבל.

⁴⁵ DHS 2019, Table 17.4

⁴⁶ Ibid, Table 17.3

לשנת שרת הפנים
Minister of Interior

127. עם זאת, אוסיף כמה הערות על נקודה זו. ראשית, מרגע שהגעתי לכלל מסקנה שהמבקשת איננה

משתייכת לקיבוץ חברתי מסוים שיש לו חשש מבוסס לרדיפה, כלל אין צורך לשקול את אופציית המעבר הפנימי. זאת במנותק משאלת הנטל. מעשית, המחקר והנתונים שהבאתי מראים כי נשים מבוגרות מכל האזורים וכל השבטים ללא יוצא מהכלל אינן נאלצות לעבור את ההליך בעל כורחן. בנוסף, ניתן ללמוד מהם כי האפשרות לסרב לביצוע ההליך על בנותיהן, קיימת במידה רבה גם באזור מגוריהן. גם מסיבה זו שאלת המעבר איננה הכרחית להכרעה, בוודאי ללא נסיבות פרטניות מיוחדות.

128. בנוסף, לא רק שהמחקר שצרפתי מתאר במפורש כי יש גברים שמחליטים לשלוח את בנותיהן

לקרובי משפחה בתקופות שבתן נהוג לבצע את הטקס, אלא שאפילו בקשת המקלט הסובייקטיבית של

המבקשת מוכיחה שאפשרות זו קיימת

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] דהיינו, גם סיפורה שלה מתיישב עם העובדות ומוכיח כי מעבר פנימי בהחלט אפשרי, לפחות

עבורה.

129. לבסוף, על אף שכאמור לעיל קובץ הקווים המנחים של נציבות האו"ם לפליטים בעניין מילת נשים

איננו מחייב אותי בשום צורה, אתייחס גם לעמדה זו. הנציבות מציינת כי ברוב המקרים, מקבלי

החלטות קובעים כי אפשרות המעבר הפנימי קיימת רק כאשר המנהג איננו נפוץ בכל המדינה וישנם

אזורים אחרים בהם המנהג נפוץ פחות. גם אני מוכנה לתת את הסכמתי העקרונית לעמדה שכזו, אך

רק כאשר מדובר במבקשת מקלט המשתייכת לקיבוץ חברתי נרדף. בהתאם לכך, מוסכם עלי כי ילדה

או נערה המשתייכת לקבוצה שבה נהוג לבצע את המנהג, והוריה תומכים בכך, תתקשה מאוד לעבור

לבד לאזור אחר במדינה. בהתאם לכך, גם הקווים המנחים נותנים משקל לשאלה אם מדובר בנערה או

באישה בוגרת ואם יש לה בסיס תמיכה.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

130. לעומת זאת, הדבר כלל איננו רלוונטי כאשר מדובר באישה בוגרת בגילה של המבקשת, אזי כאמור, אין על פי הנתונים הסטטיסטיים ולו בדל של ראיה על נשים שנאלצו לעבור את ההליך בגילה. דברים אלו נכונים ביתר שאת כאשר מדובר באישה נשואה, ומקל וחומר כאשר מדובר במהגרת מועצמת שהצליחה לעבור למדינה אחרת ולהתקיים בה, ללא תמיכה משפחתית ומבלי להכיר את שפתה או תרבותה של אותה מדינה. כך שגם אם במקרה של המבקשת היא חשה כי מעבר פנימי הוא הפתרון המועדף על מנת להימנע מאותו לחץ חברתי, שכאמור אין ברמה כזו העולה לכדי כפייה, אפשרות זו בוודאי עומדת בפניה במקרה הזה.

חשש מבוסס היטב לילדתה של המבקשת:

131. בשולי הדברים אתייחס בקצרה משום הזהירות ולאור חשיבות הסוגיה לעובדה כי למבקשת יש בת שנולדה בישראל. זאת על אף שבהמלצה עצמה אין כל התייחסות לסוגיית זו, ובצדק, שכן כעקרון אין מקום לדון בטענות תאורטיות שכלל לא עלו מצד המבקשת.

132. בראיון המקלט המבקשת התייחסה מספר פעמים לילדים שלה, כך שלא ניתן לטעון בשום פנים ואופן כי מדובר בנסיבה חדשה שהתעוררה לאחר הגשת הבקשה. למרות זאת, החשש מכך שביתה תאלץ לעבור את ההליך בסיירה ליאון, לא עלה מצידה.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

133

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

134. על אף שהיו למבקשת מספר הזדמנויות לעשות זאת, היא בחרה לציין רק את החשש לכאורה עבור עצמה. בהקשר של ילדיה וביתה, המבקשת ציינה את קשיי השפה ואת חוסר ההכרות עם מדינת מוצאה, אך בשום שלב לא חשבה לציין כי היא חוששת כי ביתה תאלץ לעבור את ההליך בסיירה ליאון. החשש הזה לא עולה בדעתה אלא רק חששות משניים פחותים בחרבה בחומרם.

135. למרות האמור, אדגיש כי הנתונים והמתקרים הרבים, כמו גם הנימוקים המפורטים שהבאתי לעיל, רלוונטיים בהחלט גם לעניין זה. על אף שילדות, בניגוד לנשים בוגרות, אכן חשופות במידה רבה למנהג ואף ניתן לראות בהן בנסיבות המתאימות חלק מקיבוץ חברתי מסוים באם הוריהם או קרוביהם מבקשים לבצע בהם את ההליך, כאשר מדובר בבנות של נשים שמסרבות לבצע את ההליך, המצב שונה לחלוטין. דברים אלו היו נכונים גם על פי נתוני העבר, אך כאמור לעיל, על פי הנתונים העדכניים ביותר מדו"ח ה-DHS האחרון, הסיכון צופה פני עתיד לילדה של אישה שלא עברה את ההליך בעצמה, כגון במקרה של ביתה של המבקשת, עומד על 0.5 אחוז בלבד ולכן זניח סטטיסטית. דהיינו, ילדה של אישה שלא עברה את ההליך, לא משתייכת לקיבוץ חברתי מסוים שנרדף בסיירה ליאון ואין לה חשש מבוסס לרדיפה.

136. בהתאם לכך ומקל וחומר, לא ניתן לטעון כי אימה של ילדה כזו תירדף בסיירה ליאון בגין התנגדותה למול את ביתה. על כך יש להוסיף כי מדובר באישה נשואה, מועצמת יחסית כמחגרת שהצליחה לחצות גבולות בינלאומיים, להקים משפחה ולקיים את עצמה במדינה אחרת רחוק ממשפחתה. יתירה מכך, המבקשת הוכיחה על פי סיפור החיים שלה כי היא הצליחה לעמוד בלחץ ואף לסרב בפועל לאביה וכן לנשות הקהילה שלה. מכאן שאין לי כל בסיס להאמין כי נשקפת סכנה למבקשת עצמה בגין התנגדותה למול את ביתה שנולדה בישראל אם תחזור לסיירה ליאון.

137. עוד אציין כי שאלת זכאותה של ילדתה של המבקשת למעמד פליטות בזכות עצמה איננה חלק מהליך זה, שכן זו איננה פלולה בבקשת המקלט. עם זאת, גם אילו הייתה לה זכאות שכזו, זאת איננה המצב בעיניי, הרי שהדבר לא היה מוביל למתן מעמד פליטות למבקשת אלא רק להגנה ארעית ופחותה בהרבה בתור אפוטרופוסית שלה.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

138. בכל מקרה, שאלה זו איננה עומדת בפניי ועל כן, אין באפשרותי להכריע בעניינה במסגרת הליך זה. עם זאת אציין כי הנתונים והשיקולים שהביאו להחלטתי בוודאי תקפים גם עבור הבת עצמה, מטבע הדברים.

139. כהערת אגב אוסיף כי לדידי, העובדה כי המבקשת לא חשבה להעלות חשש לביתה בכל הזמן הזה, כולל בזמן שהתייחסה לעניינה במפורש במשך הריאיון, יש בו כדי להצביע על כך כי בקשה עבור ביתה, באם תוגש, תהווה לא יותר מניסיון לשכלל את גרסתה. את זאת כמוכן אין לקבל, על אף שלא עליי להכריע בדבר כעת.

סיכום:

140. אסכם בקצרה את הפערים המרכזיים שהביאו אותי לדחות את המלצת היחידה המקצועית והוועדה המייעצת. כאמור, המלצת הוועדה מתבססת על שיעור כלל הנשים שעברו את ההליך במדינה, תוך התעלמות מהגילאים שבהם נהוג לבצע את ההליך. אמנם, יו"ר הוועדה סייג בצדק את ההחלטה וקבע כי: "אין לגזור מפסק הדין של בית המשפט העליון "מסקנות מרחיקות לכת בדבר התייחסות להליך המכונה "מילת נשים" ככזה המבסס עילת מקלט בכל מקרה ומקרה וכי יש לבחון את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה". עם זאת, בפועל ההמלצה התעלמה מהנסיבה הפרטנית המשמעותית ביותר של המבקשת, היותה אישה בוגרת שלא עברה מילת. מכאן הגיעה הוועדה לכלל מסקנה שאם נאמץ את נימוקיה, הדבר עלול להשליך על כל הנשים בסיירה ליאון, ככל שלא עברו כבר מילת נשים, ולמסקנה כי הן משתייכות לקיבוץ חברתי מסוים הנרדף בארצן. מסקנה שכזו אין לקבל כיוון שהיא מנוגדת לעובדות ולמידע חקיים.

141. כמו כן, על אף שהדבר לא נדרש לשם הכרעה בבקשה זו, הוועדה לא התייחסה לסוג המילה ממנו חוששת לכאורה המבקשת והאם זו עולה לכדי רדיפה. בנוסף, ההמלצה לא התייחסה למגמה המובהקת של ירידה בהיקף התמיכה וביצוע המנהג בסיירה ליאון ומהנתונים העדכניים לעניין קביעת סכנה צופה פני-עתיד באם המבקשת תחזור לארצה כעת.

לשכת שרת הפנים
Minister of Interior

142. בניגוד לכך וכפי שפרטתי בהרחבה, על אף שאין חולק כי שיעור הנשים שכבר עברו את ההליך במדינה גבוה, ניתוח הנתונים בהתאם לנסיבותיה של המבקשת מוביל למסקנה שונה לחלוטין. כאמור, נשים בגילה של המבקשת אינן נאלצות לעבור את ההליך והיא כלל איננה משתייכת לקיבוץ חברתי מסוים הנרדף בארצה. המבקשת גם לא הוכיחה "חשש מבוסס מרדיפה", אפילו לא מבחינה "סובייקטיבית", גם אם נאמץ את קורות חייה בבקשת המקלט כעניין שבעובדה.
143. יתירה מכך, נשים המסרבות לביצוע ההליך על בנותיהן מצליחות למנוע זאת בפועל, לכל הפחות במידה שיש בה כדי להפריך טענה לרדיפה גורפת, גם אם הדבר מלווה לא פעם ביחס שלילי מצד המשפחה המורחבת ולחץ חברתי. במקרה של המבקשת עצמה, היא אף העידה במפורש כי סירבה לאביה ונשות הכפר שלה בעת שדרשו כי תעבור את ההליך. כל זאת במנותק משאלת המעבר הפנימי.
144. בהתאם לאמור, אני דוחה את בקשת המקלט של המבקשת ויש לפעול בעניינה בהתאם להוראות חוק הכניסה לישראל.

בכבוד רב,

איילת שקד
שרת הפנים

איילת שקד